Туркистон бир, ватан бир

Туркистон

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1994 йил 30 март • Чоршанба • № 23 (14184) ترکستان * TURKİSTAN Сотувда эркин нархда

ЕТАКЧИЛИК—УЛКАН МАСЪУЛИЯТ!

26 март куни Тошкентда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов вилоят, туман ва шаҳар ҳокимлари билан учрашди. Мулоқот чоғида иқтисодий ислоҳотнинг бориши, бу борадаги муаммолар ва уларни бартараф этиш йўллари муҳокама қилинди.

Вилоят, туман ва шаҳар ҳокимларининг катта гуруҳи тажриба алмашиш, бозор муносабатлари шароитида хўжалик юритиш усулларини янада пухта ўрганиш мақсадида хорижий давлатларда бўлган эди. Учрашувда ана шу сафар натижалари ҳақида ҳам фикр юритилди.

— Бугунги мулоқотдан асосий мақсад жойлардаги вазият ҳақида сизларнинг фикрингизни билишдир, — деди Ислом Каримов.— Ўзбекистоннинг ҳозирги ижтимоий сиёсий аҳволи, ички ва ташқи сиёсати, умуман айтганда, ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий, ҳам маънавий ҳаётимиздаги ислоҳотларни амалга ошириш борасидаги муаммолар, уларни ҳал этиш масаласида фикрлашиб олмоқ зарур. Бизни сизлар билан ишлаётган одамларнинг кайфияти, ислоҳотга муносабати, дунёқараши ва ёндашуви қизиқтиради. Биз ҳозир иқтисодиётимиз тизимини тубдан ўзгартиряпмиз, янги ижтимоий тузумни барпо этяпмиз. Яъни, эски маъмурий-буйруқбозлик услубларидан воз кечиб, ўзимизга хос ва мақбул тузумни шакллантиряпмиз.

Ислоҳотни ҳаётга татбиқ этиш, унинг одамларга манфаат келтиришига эришиш энди жойлардаги ҳокимликларнинг дунёқараши, билими, ақл-заковатига боғлиқ бўлиб қолди, — дея таъкидлади президент. — Шу маънода ҳоким, яъни етакчи ўзини сайлаган, унга ишонч билдирган одамлар назарида обрўли бўлиши бошқаларга нисбатан билимлироқ, узоқни кўра оладиган, эл-юрт дардини чуқурроқ тушунадиган азму қарори қатъий, курашчи бўлиши керак.

Яна бир мулоҳаза. Барчамиз ҳам оллоҳ таоллонинг бандаларимиз. Демоқчиманки, раҳбар ҳам одам. Унинг ҳам қариндош-уруғи, дўстлари, ўзига яраша шахсий ташвишлари бор. Лекин раҳбарлик масъулияти шундаки, у аввало эл-юрт тақдири учун жавобгар. Ҳадиси шарифда таъкидланганидек, раҳбарликнинг мақоми элу юртга оталикдир. Оқил ота эса фарзандларини ҳеч қачон яхши-ёмонга ажратмайди. Барчасига тенг кўз билан қараб, уларнинг бошини қовуштириб, пировардида хонадон ободонлигига эришади. Бунинг акси бўлган жойда халқ орасига адоват тушади, қарама-қаршилик кучаяди иш эса орқага кетади, одамларнинг бир-бирига ишончи йўқолади, турли қинғир ишларга йўл очилади.

Биргина мисол. Ўтган йили Бухоро вилоятида пахта ҳосилдорлиги 34 центнерни ташкил этди, дейилди. Айрим бригадалар, балки баъзи хўжаликлар бундай ҳосилни олиши мумкиндир. Лекин вилоят миқёсида ҳар гектар ердан 34 центнердан пахта териб олиш хомхаёлдан бошқа нарса эмас. Ҳақиқатни аниқлаш учун икки марта комиссия юборилди ва 17,5 минг гектар ер яшириб қолингани аён бўлди.

Маълумки хукумат қарорига мувофиқ, ўтган йилги режасини муваффақиятли бажарган хўжаликлар режадаги ҳосилнинг 20 фоизини ва режадан ташқари етиштирилган барча пахтани ўзи мустақил тасарруф этади. Лекин Ромитан ва Вобкент туманларида белгиланганидан ташқари 2—2,5 минг гектар ортиқча ерга пахта экилиб, катта миқдорда ҳосил ўзлаштирилган. Кимга, нимага керак бу кўзбўямачилик? Буни халқ, давлат олдидаги жиноят деб баҳолаш керак. Ҳуқуқ-тартибот органлари бу ишни охирига етказиши лозим.

80-йилларда ҳалқимиз пахта яккаҳокимлигидан катта азият чекди, деди президент, — Ўша пайтлардан қўшиб ёзишларга бутунлай барҳам бериш учун мустақилликнинг дастлабки давридан бошлабоқ енг шимариб ишга киришган эдик. Кўплаб туманлар умумий экин майдонларида пахтанинг ҳиссасини 60, ҳатто 56 фоизга туширишга муваффақ бўлди. Шу ҳисобдан ўтган йили ғаллазорларни янада кенгайтириш соҳасида катта тадбирлар белгиланган эди. Лекин таассуфки, айрим жойлардаги ишга эскича қаровчи раҳбарлар бу хайрли ишни бўғишга уринмоқдалар. Жумладан Бухоро вилоятида кузги ғалла майдонларини кенгайтириш амалда барбод қилинди. Самарқанд вилоятида 35 минг гектар, Қорақалпоғистон Республикасида 22 минг гектар, Жиззах вилоятида ҳам 22 минг гектар майдонга кузги ғалла экилмади. Бу ишбузиқиликни қандай тушунмоқ керак?

Пахта нархи юксак эканини барча билади. Давлатни, халқни алдаб, ғалла ўрнига пахта экиб, юзлаб минглаб гектарларни ҳисобот ҳужжатларига киритмай қалбаки рапорт билан чўнтакни қаппайтирган кимсаларни асло кечириб бўлмайди. Бу иш ватан манфаатларига хиёнат қилишдан бошқа нарса эмас. Бухоро вилояти аҳолиси эҳтиёжи учун зарур ғалланинг 80 фоизини четдан сотиб олиб келинаётган бир шароитда ғалла экиш режасини амалда йўққа чиқарган кишиларнинг ишини фақат шундай талқин этиш мумкин.

Шахсий манфаатини пахта панасида ҳимоя қилиб юрган хўжалик раҳбарларини паноҳига олган ҳокимларнинг қилмишини ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайди, деб қайта таъкидлади президент Ислом Каримов— Бу гаплар Китоб ва Шаҳрисабз каби кўплаб туманларнинг ҳокимларига ҳам тегишли.

Кемага тушганнинг жони бир, деган гапни Бухоро вилоят халқ депутатларининг сессиясида тилга олган эдим, Вилоят, туман раҳбари ўзича «ўйин» кўрсатаверса, ҳар ким ҳар ёққа тортаверса, Ўзбекистон аталмиш умумий кемамиз тақдири нима бўлади? Шунинг учун мустақил Ўзбекистон Республикасининг ягона давлат сиёсатини қўллаб-қувватламайдиган баъзи раҳбарларни бу кемадан тушириб қолдирмоқ керак. Чунки вақт, айни шароит бизни ана шундай кескин хулоса чиқаришга мажбур этмоқда.

Ўтган йили куз об-ҳавоси деҳқонларимизни унчалик сийламади. Бу йил ҳам баҳорнинг серёғин келиши кутилмоқда. Бундай шароитда, чигитни, бошқа баҳорги экинларни ҳафта —ўн кун мобайнида экиб олишга шай туриш керак. Афсуски, айрим жойларда аҳвол тамомила бошқача бўлиб чиқмоқда. Қорақалпоғистон шароитида ернинг шўрини ювмасдан пахта олиб бўлмаслиги равшан. Бироқ, қорақалпоғистонлик биродарларнинг тўю-туёнадан қўли бўшамаётир. Баҳорги экишда қатнашадиган техника мавсумга шайланмаган. Алмашлаб экиш режаси амалга ошмаган. Дон ҳосилдорлиги ерга сепилган уруғни ҳам қопламайди. Ерларнинг мелиоратив ҳолати тобора ёмонлашмоқда. Агар тезда бу камчиликлар тузатилмаса ишдан чиққан тупроқ биздан ўзига хос тарзда ўч олиши муқаррар. Ҳозирги суҳбатимизга бошқача замонга хос ва мос нигоҳ билан назар солсак деди Ислом Каримов сўзини давом эттириб, --ҳокимларни бир жойга тўплаб, уни қилмадинг, буни қилмадинг, деб оғир гапларни гапириш, қисувга олиш аслида ўша маъмурий-буйруқбозлик давридан қолган иш услуби эмасми? Ҳокимлар ҳам ўз вилоятига туманига бориб, қўл остидаги одамларни худди шу йўсинда тергайди. Яна эскича маъмурий-буйруқбозлик ҳукмронлик қила бошлайди. Бунга йўл қўймаслик учун нима қилишимиз керак? Аввало ҳар бир раҳбар, ҳар бир инсон ўз дунёқараши билан ислоҳот талабларига жавоб берадиган бўлиши шарт.

Қиёслаш учун ҳозир сизларда имконият бор,— деди Президент. — Олмония, Франция, Голландия ва бошқа бир қанча ривожланган мамлакатлардаги ҳаётни, хўжалик юритиш услубларини ўз кўзингиз билан кўриб қайтдингиз. Қани, айтингчи, қайси давлат президенти ёки ҳукумат раҳбари қўл остидаги кишиларни чақириб, нега уни экмадинг, нега буни экдинг, деб ўтиради. Ҳеч қаерда бундай алмисоқдан қолган услуб билан ишламайдилар. Агар сафарда кўрганларингиз асосида ўз фаолиятингизни танқидий баҳолаб, керакли хулосалар чиқара олсангиз, биринчи вазифа бажарилди, деб ҳисоблайман.

Яна бир муддао, бу ҳокимларнинг ана шу сафар чоғида кўрган, билган нарсаларни ўз туманида жорий қилишига даҳлдордир. Кўнглингизда озгина ҳавас уйғонган бўлса, мен — улуғ аждодларимнинг муносиб вориси, наҳотки, шу олмон ёки французлар каби яшаш ва ишлашни уддалай олмайман, деган хаёл юрагингизни жизиллатган бўлса — шунинг ўзи катта гап!

Эътибор қилган бўлсангиз, у ерда фермерлар ўғитни қаердан оламан, техникани қандай созлайман деб, ҳеч кимдан сўрамайди. Сигирнинг сути нега камайиб кетди, деган сўроқлар ҳам йўқ. Ҳар қайси одам ўз ишини билиб қилаверади. Аммо, қаерда яшашнинг ва қайси мамлакатда ишлашнинг фарқи йўқ уларга. Биз ўзбеклар эса бошқачамиз. Ўзбеклардек ватанни севадиган, юртига боғланган халқ жаҳонда йўқ. Бундай танти халқни тўғри йўлга бошлаш, унга етакчи бўлишнинг ўзи катта бахт! Ажойиб тупроғи, жаннатмакон иқлими, саҳий қуёши бўлган юртда сени ҳеч қачон доғда қолдирмайдиган фидойи халқ билан тоғни талқон қилиш мумкинлигини асло эсдан чиқармайлик!

Ҳокимлар — президентнинг жойлардаги вакилларидир. Президент олға сураётган сиёсатни одамлар онгига етказиш, уларни белгилаб олинган тараққиёт йўлидан бошлаш, улуғвор ишларга даъват этиш ҳокимларнинг муқаддас бурчидир. Шундай экан, халқ билан бирга бўлиш керак. Улуғ мақсад — Ўзбекистоннинг мутараққий давлатлар сафидан ўрин олиши, халқимизнинг фаровон турмушга эришуви йўлида бир тану бир жон бўлиб ҳаракат қилиш зарур. Ҳеч кимни оёғи ердан узилгулик, эл назаридан қолгулик қилмасин.

Ўзбекистон — ягона оила. Мақсад ҳам, унга эришиш йўли ҳам аниқ. Ана шу йўлда жипслашмоқ учун ўзаро меҳр-оқибатли, ўзаро кечиримли бўлишимиз керак. Дўст ачитиб, душман кулдириб гапиради дейдилар. Камчиликларни, хатоларни рўйрост айтмасак, улар учун кенг йўл очиб берган бўламиз.

Давлатнинг ички ва ташқи сиёсатини белгилаш ва бу сиёсатни амалда юритиш, адашганларни тўғри йўлга солиш, муштарак сиёсатни қўллаганларга қўлдош бўлиш Президент зиммасида, — деди Ислом Каримов нутқи пировардида, яъни менинг зиммамда экан, бас, ҳокимлар давлат бошлиғини техника нега созланмаган, нима учун шўр ювиш кечикмоқда қабилидаги ташвишлар билан ўралаштириб қўймасинлар. Ҳуллас, ҳар ким ўз ишини—деҳқон деҳқончилигини, қурувчи қурувчилигини, ҳоким ҳокимлигини қилсин.

Шундан сўнг Ромитон тумани ҳокими А. Мўминов, Шўрчи тумани ҳокими Э. Шерматов, Самарқанд тумани ҳокими Р. Ҳакимова, Андижон шаҳар ҳокими Ҳ. Ҳалилов, Нукус шаҳар ҳокими Ш. Уснатдинов, Наманган вилояти ҳокими Б. Рапиғалиев, Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Давлат Қўмитасининг раиси В. Чжен, Тошкент шаҳар ҳокими А. Фозилбеков сўзга чиқиб, ислоҳотни амалга ошириш, хусусан, фермер (деҳқон) хўжаликларини ер билан таъминлаш, қишлоққа саноатни олиб келиш, хусусийлаштириш жараёнини тезлаштириш, чет эллик шериклар билан қўшма корхоналар очиш, шаҳарларда уй-жой қурилишини жадаллаштириш, қурилиш ашёлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш борасидаги фикр-мулоҳазаларини баён этдилар.

Учрашувда Республика Олий Кенгаши раиси вазифасини бажарувчи Э. Халилов, Бош вазир А. Муталов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг давлат маслаҳатчилари М. Умурзоқов, Ҳ. Жўраев, М. Мирқосимов, Бош вазир ўринбосарлари қатнашди.

ЎзА.

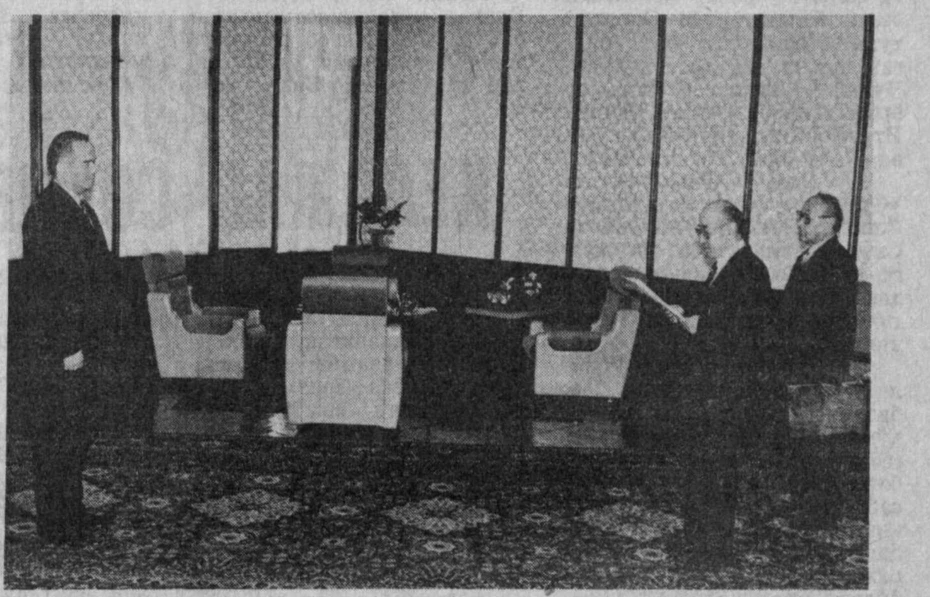

ИШОНЧ ЁРЛИҚЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

29 март куни Қозоғистон Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Нажамеден Искалиев мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовга Ишонч ёрлиғини топширди.

Элчи Ўзбекистон Президентига Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоевнинг қизғин саломи ва Наврўз байрами табригини етказди. Икки қўшни республика ўртасидаги ҳамкорлик муносабатларини янги босқичга кўтаришда бор куч-ғайратини сафарбар қилишга тайёр эканини билдирди.

Мамлакатимиз раҳбари қадимий дўстлик ва биродарлик ришталари билан боғланган ҳалқларимизнинг иқтисодий ва маданий алоқаларини янада кенгайтиришда элчи жанобларига катта муваффақият тилади.

* * *

Шу куни Қирғизистон Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва муҳтор элчиси этиб тайинланган Солижон Жигитов ҳам мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримовга Ишонч ёрлиғини топширди.

Элчи жаноблари Асқар Акаевнинг самимий саломини етказар экан, мамлакатларимиз ўртасидаги азалий қардошлик анъаналарининг давом эттирилишига ҳисса қўшиш ниятида эканини билдирди.

— Ўзбекистон билан Қирғизистон ўртасидаги сиёсий, иқтисодий ва бошқа соҳалардаги ҳамкорлик муносабатларимиз аввалдан ривож топган, — деди Ислом Каримов. — Бозор муносабатларига ўтиш, иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш, халқ фаровонлигини таъминлашдек долзарб вазифаларни бажаришда биз янада мустаҳкамроқ бирлашишимиз зарур.

СУРАТЛАРДА: Ишонч ёрлиқларини топшириш пайти.

Ф. ҚУРБОНБОЕВ, (ЎзА) суратлари.

ЁШЛАР ИТТИФОҚИДА НИМА ГАП?

ТОШКЕНТ ШАҲАР ЁШЛАР ИТТИФОҚИ ҚЎМИТАСИНИНГ ПЛЕНУМИ

Тошкент шаҳар Ёшлар Иттифоқи қўмитасининг навбатдан ташқари пленуми бўлиб ўтди. Унда ташкилий масала кўрилди, Тошкент шаҳар Ёшлар Иттифоқи қўмитасининг биринчи котиби бўлиб ишлаб келган Жавоҳарлъал Ҳакимов бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан эгаллаб турган вазифасидан озод қилинди. Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси бўлим мудири Равшан Абдуқодиров Тошкент шаҳар Ёшлар Иттифоқи қўмитасининг биринчи котиби этиб сайланди.

Пленумда Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи XXVI қурултойига тақдим этилган ҳужжатлар лойиҳалари ҳам қизғин муҳокама қилинди.

Пленум ишида Тошкент шаҳар ҳокими муовини Исмоил Шодмонқулов ҳамда Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий қўмитасининг биринчи котиби Алишер Тешабоев қатнашди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

М. З. УСМОНОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОШ ВАЗИРИНИНГ ЎРИНБОСАРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Мираброр Зуфарович Усмонов Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 28 март.

АЪЛОЧИЛАРГА МУКОФОТ

«Наврўз» ҳайрия жамғармасининг Наманган вилояти бўлими иқтидорли ёшларни қўллаб-қувватлаш борасида хайрли ишларни амалга оширмоқда. Шулардан бири Наврўз байрами арафасида фаолият кўрсата бошлади. Вилоятнинг 20 нафар ёрдамга муҳтож, аълочи ўқувчилари энди апрель ойидан бошлаб 5 минг сўм миқдорида стипендия оладиган бўлишди. Келаси йилнинг март ойигача бундай имтиёзга эга болалар сонини 200 нафарга етказиш мўлжалланмоқда.

Жамғарма байрам арафасида яна бир хайрли ишга қўл урди. Бобораҳим Машрабнинг устози Мулла Бозор Охуннинг мақбараси қурилиши бошлаб юборилди.

Л. ҒАФФОРОВ.

ЁШЛАР ЁРДАМ БЕРИШЯПТИ

Яқинда пойтахтимиздаги Фурқат номли 196-мактабда «Алифбе» саводхонлик байрами бўлиб ўтди. Шодиёнага ота-оналар ва бошқа меҳмонлар ташриф буюришди.

Байрам ташкилотчиси, бошланғич синф муаллимаси Зоҳида Сўфихўжаеванинг ўқувчилари йиғилганларни ўз концерт дастурлари билан хушнуд этишди. Тўй устига тўй деганларидек, шу илм масканида Улуғбек таваллудининг 600 йиллигига атаб юқори синф ўқувчилари саҳналаштирилган кеча уюштирдилар.

Мактабда ёш авлодни ижтимоий-фойдали меҳнатга жалб этиш, миллий-маънавий қадриятларимизни тиклаш борасида ҳам талайгина ишлар амалга ошириляпти. Айни пайтда кўчат ўтқазиш ҳафталиги ниҳоясига етмоқда. Мактаб боғида жийдазор барпо этишга киришилган.

Наврўз ва ҳайит кунлари ўқувчилар С. Раҳимов районидаги қариялар ҳамда 24-болалар уйларига бориб кексалар ва кичкинтойларга ёрдам беришди, куй-қўшиқлар ижро этишди. Юқори синф ўқувчилари бошқа вақтларда ҳам қаровчисиз қарияларга турли юмушларда ёрдам беришни ўз зиммаларига олишган.

Рустам ҚОБИЛОВ. «Туркистон» мухбири.

БОБОЛАР ХОТИРАСИГА СОДИҚ БЎЛАЙЛИК

Республикамизнинг деярли барча ўрта мактабларида шоир ва ёзувчиларнинг туғилган кунлари, турли муборак саналарга аталган тадбирлар уюштириш одат тусига кириб қолган. Унда ўқувчилар ўз қизиқиш ва истеъдодларини, билимларини намойиш этиш имкониятига эга бўладилар.

Ана шундай тадбирлардан бири Тошкент шаҳридаги 84-сон ўрта мактабда ҳам бўлиб ўтди. Ушбу адабий кеча устоз Абдулла Қодирийнинг 100 ёшлик тўйларига аталган. Ўқув даргоҳи муаллимлари ҳамда ўқувчиларининг саъй-ҳаракати билан бу галги тадбир ҳам сермазмун ўтди. Унга ёзувчининг фарзанди Масъуд Қодирий, «Фонд» фирмаси қошидаги «Мулоқот» клуби вакиллари, Педагогика илмий текшириш институтидан У. Маҳкамов, Тилшунослик институти ходимаси Р. Қобуловалар иштирок этишиб, ўзбекнинг буюк фарзанди ҳақида, унинг хотирасини абадийлаштириш ниятида амалга оширилаётган тадбирлар хусусида йиғилганларга сўзлаб бердилар.

Ушбу даргоҳ муаллимаси — она тили ва адабиёти ўқитувчиси Г. Алимуҳамедова ҳамда кутубхоначи К. Хусаиноваларнинг бош-қошлигида ўқувчилар адибнинг «Ўтган кунлар» ва «Меҳробдан чаён» асарларидан саҳна кўринишлари намойиш қилдилар.

Кеча сўнгида сўзга чиққан М. Қодирий йиғилганларга ва мактаб маъмуриятига кечани уюштирганликлари учун катта миннатдорчилик билдирди.

(Ўз мухбиримиз).

НАВРЎЗНИНГ МОСКВАДА НИШОНЛАНИШИ

20 март куни Москвадаги «Тошкент» кинотеатрида Наврўзнинг тантанали байрам қилиниши ўзгача файз ва кўрк бахш этди. Ўзбекистон Республикасининг элчихонаси Наврўзда иштирок этишни ҳоҳловчи барчани таклиф этди. Байрам тантаналари расмий бошланишидан анча аввало кинотеатр олдида ўзбек мусиқа миллий чолғулари янграб, меҳмонларни шодиёнага чорлади.

Наврўз байрамини Ўзбекистон Республикасининг Россия Федерациясидаги фавқулодда ва мухтор элчиси Юсуф Абдуллаев очди. У учрашув қатнашчиларини байрам билан сидқидилдан муборакбод этди ва уларга эзгулик, тинчлик ва бахт-саодат тилади.

Байрам қатнашчилари эстрада хонандаси Юлдуз Усмонованинг чиқишларини қизғин олқишлар билан кутиб олдилар. Халқ қўшиқлари, замонавий эстрада мусиқалари байрам қатнашчиларига завқ-шавқ улашди. Таниқли кинорежиссёр Латиф Файзиевнинг «Тақдир дарвозаси» янги фильми намойиш этилди.

Наврўз «Тошкент» кинотеатрида анъанавий чойхўрлик билан якунланди.

Наврўзни нишонлаш маркази 21 март куни М. В. Ломоносов номли Москва Давлат университетига кўчди. Ҳозирги пайтда ўзбекистонлик талабалар ва аспирантлар таълим олаётган Россиянинг машҳур олий ўқув юртининг кўп минг кишилик жамоаси республикамиз вакилларини самимий ва қизғин кутиб олди.

Жаҳоннинг турли мамлакатларидан келиб таълим олаётган талабалар мустақил Ўзбекистоннинг тарихи ва ҳозирги куни, унинг маданияти, ўзбек халқининг анъаналари ва урф-одатлари билан яқиндан танишдилар.

Москва Давлат университетининг профессори, физика-математика фанлари доктори П. В. Шчеглов ўзбекистонликларни умумхалқ баҳор байрами билан табриклар экан, тўплаганларга Улуғбекнинг астрономик мактабининг бой анъаналари, унинг жаҳон фани тараққиётига қўшган олижаноб ҳиссаси тўғрисида тўхталиб ўтди. Икки мамлакат олимларининг азалий алоқалари, бу алоқаларни янада мустаҳкамлаш ва кенгайтириш зарурати ҳақида гапирди.

Наврўзнинг байрам қилиниши муносабати билан Россия Федерациясидаги Ўзбекистон Республикаси элчихонаси 22 мартда Россия раҳбарияти вакиллари — Россия Президенти аппарати, Россия Федерацияси ҳукумати, Россия федерал йиғилиши, вазирликлар ва идоралар вакиллари, Москвадаги дипломатик ваколатхоналар бошлиқлари, фан, маданият ва санъат арбоблари учун қабул маросими ўтказди. Унда қарийб 300 киши қатнашди.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазир ўринбосари, молия вазири Б. С. Ҳамидов меҳмонлар олдида сўзга чиқди. У тўпланганларни баҳор ва саховат байрами билан табриклаб, сўнгги йилларда мамлакатимизда юз бераётган қайта ўзгаришлар тўғрисида сўзлаб берди. Россия Федерациясида яшаётган ва ишлаётган ватандошларимиз учун 23 мартда элчихонада қабул маросими ўтказилди. Қабул маросимига Лигачев номли завод ва биринчи давлат подшивник заводи ишчилари, Москвада таълим олаётган талабалар, аспирантлар, корхоналарда, муассаларда ва илмий марказларда ишлаётган олимлар, мутахассислар таклиф этилдилар.

Элчихонанинг қабуллар залида ўзбек маданиятининг уч авлод вакиллари — Ўзбекистон Республикасининг халқ артистлари — Гавҳар Раҳимова, Яйра Абдуллаева, Латиф Файзиев, республикада хизмат кўрсатган артистлар Алла Йошпе ва Стахан Раҳимов ҳамда ёш хонанда Юлдуз Усмонова учрашуви бўлиб ўтди.

Москвада Наврўзни тўрт кун мобайнида байрам қилиниши пойтахтнинг оммавий ахборот воситаларида ёритиб борилди.

У. РАЖАПОВ, Ф. ПАРПИЕВ,

Москва.

Шу сонга хабар

УЛАР БЕФАРҚ ЭМАС

Шаҳрисабзда Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқининг навбатдаги XXVI қурултойи олдидан Ёшлар Иттифоқи бошланғич ташкилотларининг семинар-кенгаши бўлиб ўтди. Унда вилоятнинг Қамаши, Чироқчи, Яккабоғ, Шаҳрисабз, Китоб, Ғузор туманлари ёшлар фаоллари қатнашдилар.

Семинарда асосан Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқининг янги Низоми лойиҳаси муҳокама қилинди. Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Қашқадарё вилоят қўмитаси биринчи котиби Д. Аллаев сўзга чиқди.

Эркин ЭСИРГАДИЕВ.

ҲИММАТ КЎРСАТИШЯПТИ

Ёшлар Иттифоқи Сурхондарё вилояти қўмитаси туманлардаги ҳокимлар билан ҳамкорликда хайрли ишларни амалга оширмоқдалар. Улар Наврўз байрами арафасида республикамиз жанубидаги ҳарбий бўлинмаларнинг ёшлари ҳузурида бўлиб, совғалар улашишди. Болалар уйида тарбияланаётганлар ҳам уларнинг ҳимматларидан бебаҳра қолишмади.

— Ёшлар Иттифоқи бой бўлмаса-да, қўлдан келганча саховатлар қилаётир, — дейди Ёшлар Иттифоқи вилоят қўмитаси биринчи котиби Камол Норқобилов.

Жовли ХУШБОҚОВ, Сурхондарё вилоятидаги ўз мухбиримиз.

СУРХОНДАРЁЛИКЛАР ҚОЙИЛ ҚОЛИШДИ

Яқинда Шўрчи, Ангор, Қумқўрғон тумани ҳокимлари Э. Шерматов, А. Лапасов, А. Мавлонов раҳбарлигида 60 нафардан ошиқ киши Самарқанд, Бухоро, Хоразм вилоятларида тадбиркорлик ишларининг ташкил этилиши билан танишдилар. Улар бу вилоятлардаги фермерлар, қўшма ва кичик корхоналар фаолиятини кўриб қойил қолишди. Улар ёш ишбилармонларнинг бугунги иш тажрибасидан ўрнак олишни кўнгилларига тугиб қайтишди.

Шу сонга хабар

ҲОЗИРГИ ЁШЛАР

Ёшлар Иттифоқи қурултойи делегатлари ҳақида ҳикоялар

КЕЛАЖАК СОҲИБЛАРИ

Суҳбатдош Сойибжон Абдусатторович Қаюмов ҳақида қисқача маълумот. У 1966 йилда туғилган, 10-синфни тамомлагач Фарғона қишлоқ хўжалиги техникумида таҳсил олди. Бир сўзли, ташкилотчи йигит. Санкт-Петербург касаба уюшмалари олий мактабининг учинчи босқичида сиртдан ўқимоқда. «Фарғона» қишлоқ ёшларининг сардори. Ёшлар уни апрелда бўладиган Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи ташкилотининг навбатдаги XXVI қурултойига делегат этиб сайлаганлар.

— Сойибжон, аввало сизни Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи ташкилотининг XXVI қурултойига делегат этиб сайланганлигингиз билан қутлаймиз.

— Раҳмат, аввало бу катта ишонч фақат менгагина эмас, балки бутун Оқолтин тумани ёшларига билдирилган ишонч деб ҳисоблайман. Чунки ёшларсиз, уларнинг ёрдамисиз биз, яъни Ёшлар Иттифоқи ташкилоти ҳеч бир иш қила олмаслигимиз аён.

— Сиз бошқараётган «Фарғона» қишлоқ ҳудудий Ёшлар Иттифоқи ташкилоти Сирдарё вилоятида энг кўзга кўринарли ташкилотлардан бири ҳисобланади. Айтинг-чи, бунга қандай эришдинглар?

— Саволингиз жуда ўринли бўлди. Ҳақиқатдан ҳам бизнинг Ёшлар Иттифоқи қўмитаси вилоятда энг кўзга кўринган ташкилотлардан бири ҳисобланади. Бунинг сабаби қаерда? Бунга мен қишлоғимиз ҳудудида жойлашган давлат хўжаликлари раҳбарларининг ёшларга бўлган беминнат ғамхўрликларида, деб жавоб бераман. Чунки, улар олдимизда туғилган муаммоларни ечишга, ишларимиз учун етарли шарт-шароитларни яратиб берганлар. Шу билан бирга камчиликларимизни бартараф этишда, ишни ташкил қилишда ўзларининг қимматли маслаҳатларини бериб борадилар. Биз бундан руҳланган ҳолда турли кўрик-танловлар, адабий кечалар, байрамларда спорт мусобақаларини ўтказиб борамиз.

Ёшларнинг дам олишлари ҳамда уларнинг фикр-мулоҳазаларини билиш мақсадида тез-тез «Бир пиёла чой устида» суҳбат қурамиз. Ёшларни кўпгина иш фаолиятларида қўллаб, уларга ҳомийлик қилиб келаяпмиз. Бунга ташкилотимизнинг банкда ўз ҳисоб рақамига эга бўлганлигини сабаб қилиб кўрсатамиз. Биз унга ёшлар шанбалиги уюштиришдан тушадиган маблағларни ўтказамиз. Бу маблағларни эса ёрдамга муҳтож ёшларга, кам даромадли, ногирон ўсмирларга ёрдам тариқасида улашамиз.

— Сойибжон, сиз саркотиблик фаолиятингиз билан биргаликда Ёшлар Иттифоқи вилоят ташкилоти тафтиш комиссиясининг раиси бўлиб ҳам ишлаб келаяпсиз. Бу нима...

— Саволингизни тушундим. Бунга қандай улгурасиз, демоқчисиз-да? Албатта, қийинчилик бўлади, лекин Ёшлар Иттифоқида ёлғиз эмасман, бир ўринбосарим ҳамда яна бир ҳисобчимиз бор. Мен тафтиш комиссиясининг иши билан банд бўлиб юрганимда улар ўзлари ишни ташкил этиб, олиб бораверадилар.

Энди тафтиш комиссиясининг иши тўғрисида қисқача тўхталмоқчиман. Биз кўп жойларда тафтиш ишларини олиб борганда шунга гувоҳ бўлдикки, кўпгина Ёшлар Иттифоқи қўмиталарининг фаолиятлари тўхтаб қолган ёки маблағ бўлмаганлиги сабабли қўмита котиблари бошқа ишга ўтиб кетганлар. Ёшларнинг аҳволи билан ҳеч ким шуғулланмай қўйган. Ана шундай бир пайтда вилоятимиз ҳокими Ғ. Ҳасанов биз ёшларга ўз ғамхўрликларини кўрсатдилар. У кишининг ташаббуси билан Ёшлар Иттифоқи вилоят қўмитасига катта миқдорда маблағ ўтказилди ҳамда жойларда ёшлар ишлари билан шуғулланувчи директор ўринбосари лавозимлари таъсис этилди. Бунинг учун биз барча ёшлар номидан ҳокимимизга ўз миннатдорчилигимизни билдирамиз.

— Андижонда ўтказилган «Тадбиркор-94» анжуманида қатнашдингиз. Ушбу анжуман сизда қандай таассурот қолдирди ?

— Мен бу анжумандан жуда катта таассуротлар билан қайтдим. Биз Одилжон Аҳмадқулов бошчилигида Сирдарё вилоятининг 8 нафар тадбиркор ёшлари мазкур илмий-амалий анжуманда иштирок этдик. Аввало, меҳмондўст Андижон халқига ўз миннатдорчилигимни айтиб ўтмоқчиман. Анжуман иш режасига қатъий амал қилинди. Менга айниқса Зокиржон Иброҳимовнинг «Намуна» саноат бирлашмаси, Мирзоулуғбек Алиевнинг «Малика» кичик корхонаси катта таассурот қолдирди. Ҳақиқатан ҳам хусусий мулкнинг афзаллигига ўша ерда амин бўлдик. Буюк келажагимизни кичик корхоналар, хусусий фирмалар яратади.

— Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи қурултойига ташкилотингиз қандай таклифлар киритмоқчи? Ёшлар Иттифоқи ташкилотининг келажагини қандай тасаввур қиласиз?

— Бизнинг «Фарғона» қишлоқ давлат хўжаликлари Ёшлар Иттифоқи қўмитасида 1512 ёш аъзо бор. Уларнинг ярми қишлоқ хўжалиги техникуми ва ўрта мактабларда таҳсил олади. Биз ҳозирда ёшлар билан қурултойолди учрашувларини ўтказмоқдамиз. Бу учрашувларда ёшларнинг қурултойга қандай таклифлари ва мулоҳазалари борлигини ўрганиб чиқаяпмиз. Ана шу ёшлар билан мулоқотларда кўпчилик Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқининг аъзолик билети, нишони ва ҳисоб карточкалари тўғрисида ўз фикр-мулоҳазаларини билдирмоқда. **Улар Ёшлар Иттифоқининг ҳозирги билетидан қониқмаганликларини билдирмоқдалар. Биз қурултойга билет, нишон ва ҳисоб карточкаларини янгилаш таклифини киритмоқчимиз.**

Ёшлар Иттифоқи ташкилотининг келажаги, бир томондан, апрелда бўладиган қурултойга ҳам боғлиқ. Иккинчи томони, ташкилот ёшлар ўртасида ҳали ишончини йўқотганича йўқ. Қайтанга, ташкилотнинг обрўси ортиб бормоқда. Бундан шу келиб чиқадики, ёшлар ташкилоти ҳали керак ҳамда республикамизнинг буюк келажагини яратишда улар ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар, деб ишонаман.

Суҳбатдош:
Абдувоҳид НОРМУРОД ўғли.

Ёшлар Иттифоқи XXVI қурултойига ҳужжатлар лойиҳалари муҳокамада

Обрўйимиз қўлимизда

Шу кунларда барча йигит-қизларнинг эътибори мамлакатимиз пойтахти Тошкент шаҳрида ўтадиган Ёшлар Иттифоқи ташкилотининг XXVI анжуманига қаратилган.

Хўш, бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтилаётган, хусусийлаштириш жараёнининг ҳаётимизга тўлиқ кириб бориши билан ташкилотимизнинг эртанги куни, унинг истиқболи, мавқеи, ёшлар ўртасида тутган ўрни қандай бўлиши керак? Менимча, мана шу ва бошқа муаммоларни ҳал қилишни биз, Ёшлар Иттифоқининг аъзолари, унинг етакчилари жуда-жуда истардик. Бугунги кунда ёшлар ташкилотлари керакми? Керак бўлса, улар қандай вазифаларни бажариши лозим? Бу саволларга ҳадиксирамасдан фақат «Керак деб эмас, балки зарур!» — деймиз. Сабаби, Ёшлар Иттифоқининг йигит-қизлар ўртасида амалга ошираётган аниқ савобли ишларидан ҳеч ким кўз юмишга ҳақи йўқ.

«Туркистон» газетасида чоп этилган Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқининг Низоми, Ҳаракат дастури, назорат комиссиялари тўғрисида Низом лойиҳаларини синчиклаб ўқиб-ўрганиб чиқдим. Ҳозир ушбу лойиҳалар юзасидан ёшлар ўртасида қизиқарли баҳслар бўлмоқда. Айниқса Низом лойиҳасининиг 5-боб 33-бандида туман ва шаҳар ташкилотлари олий органи конференция ҳисобланиб, у камида икки йилда бир маротаба чақирилади, дейилган. **Фикримча, туман ва шаҳар ташкилотларининг олий органи ҳисобланган конференция ҳар уч йилда бир маротаба чақирилса, мақсадга мувофиқ бўларди.**

Сабаб: сайланган янги қўмита икки йилда ўз ишини тўлиқ шакллантиришга улгурмасдан фаолиятини яққол намоён эта олмайди. Шунинг учун ҳам конференцияни ҳар икки йилда эмас, ҳар уч йилда бир маротаба чақириш айни муддаодир. Шунингдек, 5-боб 35-бандда пленумлар ўртасидаги даврда ташкилот фаолиятига раҳбарлик қилувчи орган—бюрони чақириш муддати камида бир ойда бир маротаба белгиланган.

Фикримизча, бу орган, яъни бюро зарур ҳолларда камида икки ойда бир маротаба чақирилади, деб ўзгартирилса, яхши бўларди. Низом лойиҳасининг 10-боб 57-бандида Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқининг бошланғич ташкилотларида йиғиладиган аъзолик бадалларининг миқдори тўғрисида гапирилиб, унинг 70 фоизи туман, шаҳар қўмиталари ҳисоб рақамига ўтказилиши, туман, шаҳар қўмиталари аъзолик бадаллари тушумларининг 40 фоизини вилоят қўмиталарига, вилоят қўмиталари аъзолик бадаллари тушумларидан 10 фоиз миқдорда Марказий Қўмита ҳисоб рақамига ўтказилиши лойиҳада кўрсатиб ўтилган. Менимча, бу ерда битта энг муҳим ишга эътиборни қаратмоғимиз лозим. Чунки ёшларнинг манфаатини, қизиқишларини ҳимоя қилишга қаратилган ишлар барчаси аввало туман, шаҳар қўмиталарининг тўлиқ зиммасида эканлигини унутмаслигимиз керак.

Биз бу ерда ёшларни рағбатлантириш, улар ўртасида ўтказиладиган спорт ва турли тадбирлар, ногирон йигит-қизларни моддий қўллаб-қувватлаш, илғор ёшларни рағбатлантириш, ишсиз ёшларга кўмаклашиш, аълочи ўқувчилар ўртасида стипендиялар таъсис этиш, ёш оилаларни қўллаб-қувватлашни назарда тутсак, ёшлар бошланғич ташкилотларида йиғиладиган аъзолик бадалларининг 70 фоизини туман ва шаҳар қўмиталарида қолдириш адолатдан бўлмас, деб ўйлайман. Шу боис лойиҳанинг бу бандига қуйидагича таклиф киритмоқчимиз: **туман ва шаҳар қўмиталари ёшлар бошланғич ташкилотларидан тушадиган аъзолик бадалининг 90 фоизини, туман, шаҳар қўмиталари аъзолик бадаллари тушумидан ўн фоизини вилоят қўмиталарига, вилоят қўмиталари аъзолик бадали тушумларидан 5 фоиз миқдорда Марказий Қўмита ҳисоб рақамига ўтказадилар, дейилса ҳар бир йигит-қизнинг кўнглидаги гап бўлур эди.**

Лойиҳадаги 10-боб 58-бандда ташкилот аъзоси бўлган ўқувчилар республика Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган энг кам иш ҳақи миқдоридан 0,01 фоиз аъзолик бадали тўлайди, дейилган. Энди бир ўйлаб кўрайлик. **Ёшлар Иттифоқининг аъзоси бўлган ўқувчилар ҳеч қаерда ишламаса, шунинг билан бирга ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида ўқувчи ёшлардан аъзолик бадали тўлашни талаб этиш, менимча, тўғри келмаса керак. Келинглар, биз барчамиз лойиҳадаги юқорида кўзда тутилган 0,01 фоиз аъзолик бадали тўлашни олиб ташлайлик.** Шундай қилсак, ўқувчи ёшларни ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида бироз бўлса ҳам муҳофаза қилган бўламиз.

Биз ҳаётий, даврбоп таклифларни билдирсак ва Низомда ўз ифодасини топса, шунда ташкилотимизнинг умри шунчалик боқий бўлади. Келинг, азизлар, ёшлар ташкилотимиз нуфузи ва обрўси учун курашайлик, қурултойга ҳам саноқли кун қолди. Барча-барчани мазкур ҳужжатлар лойиҳалари устида чуқур ўйлаб кўришга чақираман. Ахир ташкилотимизнинг обрўси ўз қўлимизда эканлигини унутмайлик.

Р. ҲАСАНОВ,
Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Қашқадарё вилоят Касби туман қўмитасининг ташкилий бўлим мудири.

ЭЛНИ СИЙЛАГАН КАМ БЎЛМАЙДИ

Наврўз — баҳор айёми арафасида Тошкент шаҳар Собир Раҳимов туманидаги Чустий номидаги мактабда шоир таваллудининг 90 йиллигига бағишланган адабий кеча бўлиб ўтди. Унда Ватан, халқ, меҳнатни улуғлашга, билим олишга, яхшилик қилишга, ахлоқ-одобли бўлишга даъват этувчи Чустий (Набихон Хўжаев)нинг шеър ва ғазаллари асосига қурилган дастур мактаб ўқувчилари, хушовоз ҳофизлар томонидан ижро этилди. ТошДУ профессорлари Муҳаммаджон Нурматов, Шариф Юсупов ва бошқалар шоир тўғрисидаги ўз хотиралари билан ўртоқлашдилар.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг котиби, шоир ва драматург Тўра Мирзо Чустий таваллудига бағишлаб ўтказиладиган тадбирлар тўғрисида гапириб, ўзининг Амир Темурга бағишланган шеърини ўқиб берди.

(Ўз мухбиримиз).

МЕҲР-МУРУВВАТ ҲАРАКАТИ

Навоийликларнинг Наврўз тадбирлари ичида меҳр-мурувват ҳаракати алоҳида ажралиб туради. Байрам тантаналари давом этаётган бир пайтда вилоят фаоллари ногиронлар, етим-есирлар, боқувчиси йўқ кексалар ҳузурида бўлиб, улардан кўнгил сўрашди, Наврўз совғалари инъом этишди.

Бундан хайрли иш борми!

САХОВАТ

Рамазон Ҳайити шодиёналари Наврўз тантаналарига уланиб кетди. Азалий удумга кўра халқ байрами арафасида совға-саломлар улашилмоқда, меҳр-саховатга муҳтож кишилар ҳолидан хабар олинмоқда. Шу маънода Сирғали туманидаги «Умид» саломатликни қайта тиклаш марказида амалга оширилган тадбирлар эътиборга молик: хасталарга икки миллион хайрия, бешта махсус аравача инъом этилди.

ҚАРИ БИЛГАННИ ПАРИ БИЛМАС...

«Қари билганни пари билмас...» деган гап бор. Бежиз айтилмаган бу, албатта. Хатирчида бир йигит бор. Исми Шуҳрат. Ёши йигирма тўртда. Отаси Мардон аканинг маслаҳати билан у шахсий фермер хўжалиги ташкил этган эди. Бугун эса...

Шуҳрат аввал бошда 1992 йили давлатдан эллик минг сўм қарз кўтарди ва шу маблағга ўн икки бош зотдор қорамол ҳамда трактор сотиб олди. Орадан кўп ўтмай ер тўғрисида қонун қабул қилинди, ана шундан кейин Аҳмад Ерлақобов номли жамоа хўжалиги ҳудудидан ёш фермер тўрт гектар ер олди. Шуҳрат бу ерга аввал ишлов берди, қаради, кейин озуқабоп экин экиб, ундан унумли фойдалана олди.

Шуҳратжоннинг, аниқроғи, Мардон отанинг оиласи ўн икки кишидан иборат, улар фермер йигитнинг ишларига бегона назар билан қарашмайди, аксинча, унга қўлларидан келганча ёрдам беришади ва айни пайтда жамоа хўжалиги ишларида ҳам фаол қатнашишади. Ўтган йили бу оила халқимиз дастурхонига тўрт тонна серқаймоқ сут ва беш тонна гўшт топширди. Шуҳрат ҳамда оила аъзоларининг тинимсиз меҳнатлари туфайли давлатдан олган қарзлари ҳам тез орада узилди. Бугунги кунда эса фермер хўжалиги қарамоғида ўттиз тўрт бош қорамол, йигирма тўрт бош қўй ва бир от бор. Бу энди, айтса арзийдиган ютуқдир.

Шахсий хўжалик муваффақиятлари билан бир қаторда уларни ўйлантирадиган муаммолар ҳам йўқ эмас. Ажратилган тўрт гектар ер экин экиш учун камлик қилмоқда, зарур озуқани эса олис Бухоро вилоятидан ташиб келишга тўғри келаётир. Бу эса ортиқча харажат, исрофгарчиликка сабаб бўлмоқда. Хатирчи туманидаги фермерлар фаолияти билан шуғулланувчи мутасадди ташкилотлар мавжуд муаммоларни ҳал этишда уларга кўмак беришса, нур устига нур бўлар эди.

Ҳар қалай, ҳаётимизни мунаввар этишда фермер хўжаликларининг хизмати чексиз бўлади. Буни ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди.

Шуҳрат бир маҳаллар отасининг маслаҳати билан бошлаган ишидан хафа эмас, зеро, шоир айтганидек;

Умид билан суқилган таёқ
Бир кун берар мева ва япроқ.

Умида ҚАЮМОВА.

АҚЛ ЁШДА ЭМАС

Ўктам қишлоқда туғилди, вояга етди. Ўрта мактабни тугатгач халқимга, элимга нафим тегсин, бирор бир касбнинг бошини тутай, деган мақсадда Самарқанд қишлоқ хўжалиги институтида ўқиди. Талабалик йиллари билан хайрлашгач, қишлоққа қайтди. Дастлаб хўжаликда ферма мудири, зоотехник бўлиб ишлади Кейинчалик вилоят деҳқончилик саноати уюшмасида чорвачилик бўлимини бошқарди. Бурноғи йил бошларида эса Хатирчи туманидаги Қ. Раҳматов номли жамоа хўжалиги бошқаруви раислигига сайлашди.

Шундай қилиб Ўктам Ҳакимов 1993 йилнинг апрель ойида иш бошлади. У бир йил ичидаёқ ўзининг ишбилармон, тадбиркор эканлигини амалда кўрсатди. Узоқ йиллардан буён етакчи тармоқ ҳисобланган пахтачиликда режалар барбод бўлиб, хўжалик қулоғигача қарзга ботганди. Шу боисдан бурноғи йили бу тармоқ режаси ошиғи билан ўринлатилганда ҳамма ҳайратда қолди, кўпчилик учун бу бир мўъжизадек туюлганди. Ёш раис одамлар қалбига йўл топа олган, демак ишласа бўлар экан. Биргина пахта эмас бошқа соҳаларда ҳам кўзланган натижаларга эришилди.

Ўктамни идорадан топсам керак, деб ўйлагандим. Лекин котиба қиз раис марказий таъмирлаш устахонасида эканлигини айтгач, ўша ёққа йўл олдим. Оддийгина, қоравул турадиган хона қабулхонага айланган. Раис мени кўриши билан:

— Нима қиламиз, деҳқоннинг иши озайди, энди бемалол оёқ узатиб ётса бўлади, деганлар адашади, — деди саломлашиб, сўрашаркан.— Тўғри, ўтган йили ўзимизам тиним билмадик. Ерга чигит тушгандан бош ҳосилот Абдувоит ака Тўхтаев иккимиз отдан тушмай дала айланиб турдик. Ҳар ҳафта бир бригада шийпонда йиғилишиб, маслаҳатлашиб турдик. Тажрибали, кекса деҳқонлар билан узилишиб кетмадик.

— Ҳозир биз учун муҳими иш жойида рақобат бўлишига эришиш, — дейди Ў. Ҳакимов — Чунки рақобат бўлган жойда иш олдинга силжийди. Меҳнат қилган одамни қадрлашимиз керак, токи қолганлар ҳам шунга интилсин. Ўтган йил якунига қараб 8 нафар бригада бошлиғини алмаштириб, ўрнига ёш, ҳаракатчан, деҳқончиликдан хабари бор кадрларни қўйдик. Тракторчи бригадир бўлса, ҳосилот қурилишда ишласа, ҳисобчи сув тараса инсофдан эмас.

Улар билан хайрлашиб йўлга чиқарканман, беихтиёр рақамлар қайд этилган дафтарчага кўз югуртирдим. Ўтган йилги пахта ҳосилининг ўзидан хўжалик 200 тонна толани эркин нархда сотишни мўлжаллаб турибди. Раиснинг гапларига қараганда, 50 тонна толани газ учун темир қувурларга алмаштирмоқчи, 50 тоннасига эса эҳтиёт қисмлар оларкан, 50 тонна тола пули меҳнат ҳақи сифатида деҳқонларга тақсимлаб берилади.

Нима ҳам дердик, хўжаликни оёққа турғазишга бел боғлаган ёш раиснинг омадини берсин. Тўғри, у ҳали ёш. Лекин ўзининг нималарга қодир эканлигини кўрсатиб қўйди. Ахир боболаримиз «Ақл ёшда эмас — бошда», — деб бежиз айтмаганлар-да.

И. ХОЛИБОЕВ,
Навоий вилояти.

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқининг навбатдаги XXVI қурултойи очилишига 6 кун қолди

Наврўз нафаси

«ЖАМАЛАГИ ТИЛЛО ҚИЗГИНА»

ҲАММА ГАП аҳиллиқда экан. Тошкент шаҳар Миробод тумани Қўйлиқ даҳаси «Чинор» маҳалласида Наврўзи оламга бағишлаб ўтказилган тадбирда иштирок этганлар буни бир овоздан эътироф этадилар.

— Қўмитамиз фаоллари кўмагида бу қутлуғ айёмни муносиб нишонлашга ҳаракат қилдик, — дейди маҳалла қўмитаси раиси, Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси Мирфаёз ака Рўстамов. — Байрам дастурхони серфайз ва тўкин бўлишига ҳар бир хонадон аҳли ўз ҳиссасини қўшди. Кам таъминланган, кўп болалик оилалар, ногиронлар ва қариялар ҳам эътиборимиздан четда қолишмади.

Шу куни куй-қўшиқ, ўйин-кулги кечгача тинмади. Айниқса, маҳалла қошида ташкил этилган «Ниҳол» бадиий ҳаваскорлик гуруҳи (раҳбари Баҳром Пўлатов)нинг «Жамалаги тилло қизгина» қўшиғига 218-ўрта мактабдаги «Таманно» рақс тўгараги (бадиий раҳбари Ҳалима Бобоназарова) қизлари ижросидаги шўх ўйин йиғилганларда ажиб таассурот қолдирди.

(Ўз мухбиримиз).

ЮБИЛЕЙ ОЛДИДАН

Тошкент шаҳар 15-ҳунар-техника билим юрти қурилиш лицейига айлантирилганидан сўнг, ёшларга билим бериш, касб ўргатиш борасида бир қатор ижобий ўзгаришлар бўлди. Эндиликда бу ерда ёшларга ганч-ўймакорлиги, наққошлик, дурадгорчилик, автомобиль чилангари каби касблар ҳам ўргатилмоқда.

Яқинда лицейда буюк аллома Мирзо Улуғбекнинг 600 йиллик таваллудига бағишланган тадбир бўлиб ўтди. Талабаларнинг бобокалонимиз ҳаёти ва ижодига доир саволларга бурролик билан жавоб беришлари, ўша давр ҳаётини акс эттирувчи саҳналардаги ижрочилик маҳоратлари йиғилганларнинг қарсаклари билан ўз баҳосини олди.

(Ўз мухбиримиз).

ШОДЛИК ВА ХУРРАМЛИК БАЙРАМИ

Юртимизда Наврўз шодиёналари давом этмоқда. Бу шодиёналар кундан-кун кенг қулоч ёзиб ҳамма жойда навбати билан нишонланмоқда.

Ана шундай тадбирлардан бири яқинда Тошкентдаги 34-ҳунар техника билим юртида бўлиб ўтди. Ушбу ўқув даргоҳида бўлажак қандолатчилар, ошпазлар таҳсил оладилар. Билим юртида ҳар йили Наврўзни нишонлаш анъанага айланиб бормоқда. Турли миллат вакилларидан иборат ўқувчилар ягона дастур тайёрлаб кўпчиликка намойиш этишди. Ўқув даргоҳида таҳсил олувчилар қўли билан тайёрланган сумалак ва ош дастурхонларга тортилди.

Шод ва хуррамлик билан ўтказилган бу байрам кўпчиликнинг ёдида узоқ сақланиб қоладиган бўлди.

Косонсой мўъжизаси

Мўъжиза? У нима? Одамзод ақлу заковатининг чексиз имконияларининг мевасими ёки Аллоҳнинг улуғ бир инояти?

Косонсой шойи тўқиш фабрикасининг ишлари билан танишаётиб, шу ҳақда ўйладим. Илгари корхона Бош директори, Ўзбекистон Халқ депутати Файзуллахон Акромов ҳақида жуда кўп эшитгандим. Аммо учрашиш насиб этмаган эди. Газетамиз Маданият ишлари вазирлиги ва яна бир қанча ташкилотлар ҳамкорлигида «Ёшлар тарбиясида маданий-маърифий муассасаларнинг роли» мавзусида давра суҳбати ўтказадиган бўлиб қолди. Учрашув жойи сифатида Косонсой танланган эди. Менга бу сафар омад кулиб боққан экан, тадбир ҳам ўша машҳур — шойи тўқиш фабрикасининг Маданият саройида ўтказилди.

Имконият яралганидан суюниб, Файзуллахон ака ҳузурига ошиқдим. У киши бизни (мен билан бирга Наманган вилояти Ёшлар Иттифоқи қўмитаси биринчи котиби Икромжон Шарофиддинов ҳам бор эди) очиқ чеҳра билан қарши олдилар.

— Фабриканинг бугунги даражага эришишида ўзимга катта баҳо бермоқчи эмасман, — дейди Косонсой шойи тўқиш фабрикасининг Бош директори Файзуллахон ака Акромов. — Лекин бу муваффақиятларда, шубҳасиз, ёшларнинг қудратли кучини, таянчини ҳамиша ҳис қилганман. Уларнинг шижоати, ғайратисиз бирон бир ютуққа эриша олмасдик.

Эртаси куни у киши билан қайта учраша олмадик. Уззукун тинимсиз меҳнат Бош директорни толиқтириб қўйган экан. Яна бир марта учрашишни дилга жо қилиб, фабриканинг цехларини яна бир айландик. Бизга ишлаб чиқариш бўлимининг бошлиғи Фазилат опа Сотволдиева ҳамроҳ бўлдилар.

Фабриканинг пардозлаш, тайёрлов, тўқув цехларида бўлдик. Ёшларнинг меҳнатини кузатдик. Улар билан суҳбатлашдик. Йигит-қизларнинг қалби қайноқлиги, меҳнатга ташналиги Сизни бефарқ қолдирмайди. Қанийди, пардозлаш цехи ишчилари Сидиқажон Сомиева, Карима Камолова, цех бошлиғи Абдуғаффор Халилов, тайёрлов цехидан Марҳамат Қосимова кабилар кўпроқ бўлса. Улар бор экан, фабрика мўъжизалар яратаверади.

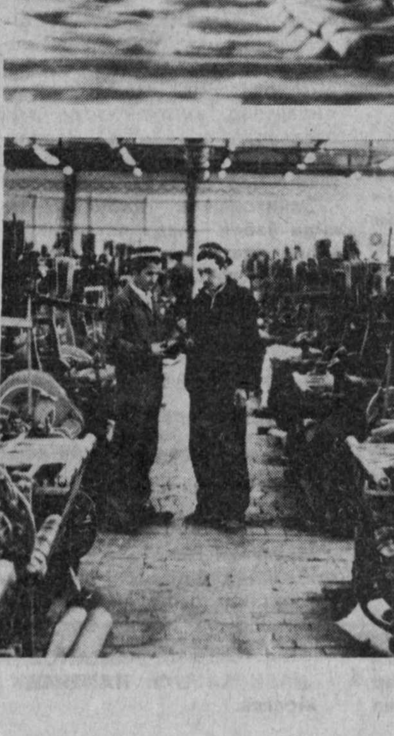

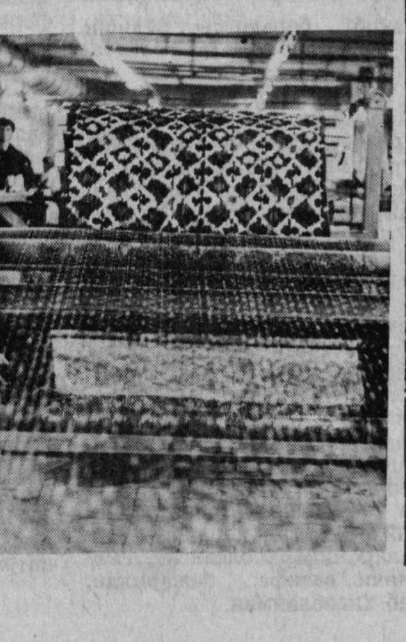

СУРАТЛАРДА: (юқоридан чапда) пардозлаш цехи назоратчиси Марҳабо Холмирзаева; тайёрлов цехи ишчиси Анварбек Жамолиддинов (ўртада); ўнгдаги суратда эса тўқув цехи тўқувчиси Маҳфуза Баратова; (пастдан чапда) тўқув цехи мураббийси ёрдамчиси Исмоил Эргашев ва Инъом Жабборов; ўнгда тайёрлов цехининг бир кўриниши тасвирланган.

Матн ва суратлар муаллифи Муҳаммад АМИН.

Ҳамқишлоқлар

«МЎҒОЛ» ЙИГИТЛАРИ»

«Молгузар» жамоа ширкат хўжалиги Зомин тоғ бағри этакларида ястанган. Бир пайтлар бу хўжалик бир томондан Зомин шаҳрига, иккинчи томондан Жиззах, учинчи томондан Бахмал туманига, тўртинчи томондан эса Тожикистонга туташ эди. Бугун унинг таркибида олтита янги хўжалик вужудга келди. Шунча бўлингани камлик қилгандек, хўжаликнинг бир қанча қорамол фермалари хусусийлаштирилди. Лекин «Молгузар» ҳануз бақувват. Унинг ихтиёрида 7,5 минг гектар ҳайдаладиган лалми ер, 13,5 минг бош қоракўл қўй, шу сурувга яраша яйлов бор. «Молгузар» ҳозир бир неча ширкатларга бўлинган. 5-ширкат раҳбарлигига ўтган йил охирларида Бойтўра Соатмуродов сайланди. Ҳа, эндигина 35 ёшга кирган, бор-йўғи ўрта маълумотли, пенсияга чиққан отасининг қўлидан чўпонлик таёғини олиб, ўн йил тоғу дашт оралаб қўй боққан йигитни «Мўғол»даги ҳамқишлоқлари ўзларига раис этиб сайладилар. Нега?

Ўн йиллар бурун «Мўғол»да ёш-яланглар чўпонлик қилишни ор билишарди. Бирининг чўлга, иккинчисининг шаҳарга уриб кетиши одат тусига кирган эди. Тўғриси, Бойтўра ҳам аввалига чўлга тушмоқчи бўлди. Борди ҳам, аммо дарров изига қайтди. Чунки муштдайлигидан отасига эргашиб, яйловда қўй боқиб катта бўлган йигитга чўл мутлақо ёқмади. Тоғ, зилол булоқлар, қиру адирлар уни чорлайверди. Хуллас, отаси ҳузурига қайтиб, чўпонлик қилишни бошлади.

Атрофдаги тенгқурлари, ҳамқишлоқлар назарида Бойтўра ҳеч кимдан кам эмас. Бинойидек ҳовлиси бор, мол-ҳоли кўп. Шу сабаб бўлдими, мўғолликлар ортга қайтиб, чўпонлик қила бошладилар. Нима ҳам дейсиз, мўғолликларнинг қонида борда чўпонлик, Ота-боболари минг йиллардан бери шу касб ортидан кун кўришган. Хуллас, тўрт-беш йилда бўлимдаги ўн нафар бош чўпон ўзларига қарашли суруvларни фарзандларига топширдилар. Янги бош чўпонлар Бойтўрани ўзларига устоз деб билдилар. Раис сайлаш фурсати етганда кўпчилик Бойтўра бўлсин, деб туриб олди.

— Ишлар ёмон эмас, — дейди Бойтўра. — Бизга қарашли 6,5 минг бош қўй қишдан талофатсиз чиқаяпти. — Ем-емиш етарли, мана, ғарамларни кўриб турибсиз, — дея навбатдаги қўтон қошидаги беда уюмини кўрсатди. Механизаторимиз Жуман Алибеков ўн отарнинг барига ем-емишни ўз вақтида етказади. Тинмайди. Кечаю кундузни фарқламайди, тракторим бузуқ демайди, «запчасть», топиб бер демайди. Раҳмат шу одамга. Мана ўзи, деди фермадан чиқиб келган норғул кишига ишора қилиб.— Ёзда ўзи беда, пичан ўради, уни пресслайди, улов етишмай қолса, ўзи ташийверади. Қанақа иш буюрсангиз ҳозиру нозир.

— Эллув бешга кирдим, —деди Жуман ака саломаликдан сўнг. —Ният тўври бўлса кам бўмайсизакан. Ҳаммаси бўлади, аввал тинчлик бўлсин. Каримовга минг раҳмат. Сиздан илтимос, мухбир ука, Тошкентда юрадиган, кўпди кўрган одамсиз, бизднинг Президентимиздан миннатдорлигимизни жеткизинг. Тинчликди соқлаб туриппа, рахмат шу одамга! Айтип бўлама! Мана, товдинг норжағи Тожикистон! Ийя! Мен беш қиз чиғордим, катта улим Исматни уйлаганман, тўрт неварам бор. Мен ўзим товдинг орасида журайберип ўқимағамман. Исматти шопирликка ўқитдим. Ҳозир «Зомин» совхозида мошин ҳайдайди. Бизди умримиз мана шу трактор билан ўтаяпти. Муни хозир иккинчи улим Илҳом билан алмашиб ҳайдаяпмиз. Ёзга чиқиб, ўнинчи синфни битирса, тўлиқ тракторга эгалик қиладаи. Мен у ёқ-бу ёғини кўриб, созлаб бериб тураман. Биздикиям бўп қолди бу ёғи.

— Ойлик маош қандай?

— Ўттиз минг, ўттиз беш минг.

— Оз эмасми?

— Бўлади-да камбағалга! Арпа-буvдойма, жемишма, сўрасак, катталар беради, жўқ демайди. Уйда унча-мунча мол-ҳол бор.

— Қанча?

— Жийирмата қўй, ўнта қорамол. Мухбир ука, шу қорамолди ўн бешта деб жозинг, сиздан нима кетди, бир-иккита куюнчаклар бор, шўлар бир кўрсин. Агар бизди газитга чиқарсангиз борма,— Жуман ака Бойтўрага ўгирилди, — чечангди би-ир хурсанд қиламан. Мўғалман деганнинг барига биттама-битта ўқитаман. Кўриб қўй Жуманди деб.

— Тракторга ҳеч янги мотор қўйдингизми.

— Жўқ. Ўн жилдан бери шу журиши. Тўхтаған жўқ. Пақат балондан қариб турипти. Зовутдан чиғайтир дийди, чиғарса кеп қолар. Балондан бошқасининг иложини ўзимиз топамиз.

Биз Жуман ака билан хайрлашиб, навбатдаги қўтонга йўл олдик. Ҳангома давом этди.

Бойтўра ёш бўлишига қарамай, ота ўрнига бош чўпон бўлгандан сўнг 28 ёшида шогирд чиқарган. Отарда чўпонлик қиладиган Малик ака Эргашевга ўз отарини бус-бутунлай топшириб, ўзи 200 бош тўқли олиб, икки йилда уни 400 га етказиб, янги отар тузди. Бойтўра раис бўлгандан сўнг отарга 29 ёшли укаси Бахтиёр бош чўпон бўлди. Малик ака ҳам ёши ўтинқирагани сабабли отарни ўғлига топшираётган экан. Хуллас, ўн отарнинг барида асосан ёшлар ишлашар экан.

— «Мўғол»да ҳамма иш билан таъминланганми?

— Албатта, ҳаммани давлат иши билан тоғ ўрамасида таъминлаш қийин, лекин бекорчи бўлиб кўчада салақлаб юрган одамни ҳам учратмайсиз. Аввали, ёшлар орасида отарлар талаш. Уям ҳозир кўриб турганингиздай отадан болага, акадан укага ўтаяпти. Отар тегмагани чўлга тушади, туман марказига қатнаб ишлайди. Хусусийлаштириш, патент деган гаплар чиқди, у ёғбу ёққа қатнаб, мол келтириб сотиб, тирикчилик қиляпти. Буям халқнинг ободчилиги-да! Чайқовчилик деб тушунмаслик керак. Аксарият ёшлар устачилик қилади, девор кўтаради, ғишт пиширади, ёғочдан ҳар хил буюмлар ясайди. Нима бўлгандаям қишлоқчилик, ҳамма бири-бирини танийди, бекорчиликдан уялади, бундай жойлардан ёмон иш чиқиши қийин.

— Аёллар-чи? Қизлар-чи?

— Хотин-қизлар учун давлат иши мутлақо йўқ, лекин улар ҳам бекорчи эмас. Уйда бола-чақага қарайди, бўш бўлса, жулбарсқ, олача тўқийди. Ҳар бир ҳовлида Жуман аканинг молича мол бор. Шу молнинг ўзига керак бўлса, икки-уч киши эртакеч қараши шарт. Сутни қатиққа айлантиради, қатиқдан мой олади, чакки ажратади ва ҳакозо ишлар билан машғул улар ҳам.

Илгарилари қишлоқларда йигитлар қиши билан гоҳ у, гоҳ бу уйда тўпланиб, тонг отар қилиб қарта-қимор ўйнашарди. Кейин бу одат кескин камайди. Ота-боболаримизнинг касби — кўпкари ривожланаяпти. Ҳозир Мўғолдаям, атрофдаги қишлоқларда ҳам ҳар бир ҳовлида, қўй-мол боқиш отдан ташқари, кўпкари чопадиган от бор. Йигитлар ана шу отларни парваришлайди, қаерда кўпкари бўлса, ўша ерга бориб, баҳодирлигини кўрсатади.

Бойтўранинг отаси ҳам шунақа от боққан. Ўзи от чопмаса-да, тўйларда полвонларга отини бериб, чоптирган. Бундан Бахтиёрнинг — Бойтўранинг укасининг, — ғаши келаркан.

— Отам менга ишонмаяпти, отни менга бермаяпти, энди ўзим от оламан, —депти Бахтиёр бир кун акаси Бойтўрага.

Ака ёрдами билан от олган Бахтиёр атрофдаги кўпкариларга қатнаб, унча-мунча солим (соврин) ола бошлаган. Аммо ёлғиз отнинг чанги чиқмас, чанги чиқсаям донғи чиқмас деганлари шу ерда билинган. Бахтиёр ҳам, оти ҳам кўпкариларда ёлғизлик қилган. Кейин Бахтиёр ўртоқларини қизиқтирган, улардан бошқалар қизиққан, хуллас, ҳозир ҳар бир ҳовлида кўпкари чопадиган от бор. Э, нимасини айтасиз, кўпкари зўр ўйин-да. Қарта-қиморлар қолиб кетди энди! Шу маҳаллари қишлоқлардаги ҳангомалар ҳам нуқул кўпкари, солим, отлар ҳақида: «фалончи зўр полвон! Фалончи фалон ердан мунча пулга от сотиб олипти. Фалончи чопадиган отини янги, мойи артилмаган «ГАЗ-31»га алмаштирмапти. Алмаштириб нима қилади, керак бўлса, ўша от бир мавсумда ўнлаб «ГАЗ-31» олиб беради». Бундай гапларга ҳар қандай ёш-яланг қизиқади ва от боқишга тушади.

Хуллас, Мўғолнинг йигит-қизлари вақтинчалик қийинчиликлардан эсанкираб қолишмади. Тинчликни сақлаб турган давлатдан миннатдор бўлиб, ўз кунларини ўзлари кўришяпти. Фақат бир замонлардагидек, отни йўқ қил, молни учтадан оширма деб туришмаса, таъқиқлашлар бўлмаса, халқни ўз кунига қўйиб беришса, мол янада кўпайиши тайин. Мол кўпайса —гўшт арзонлашади, халқ тўқ бўлади, сут-қатиқ кўпаяди. Чўлу-тоғда мол кўпайтирган одам гўшт-сутини орқалаб бир ёққа ўткизиб кетмайди. Шаҳарга, бозорга олиб тушади. Афсуски, неча ўн йиллар давомида биз буни тушунишни истамадик. Қадам босгани қўймадик. Таъқиқлайвердик.

Биз ёш чўпонлар Фахриддин Жиянмуродов, Анорқул Хидиров, Султонбек Хонтўраевлар билан учрашдик. Ака-ука Нурмат ва Абдукарим Тошбоевлар ҳам икки отарга бош. Уларнинг отаси Холмўмин Тошбоев 40 йил чўпонлик қилган, Ўзбекистон Олий Советининг депутати бўлган.

— Бу йигитлар мендан ўрнак олишган, — дейди Бойтўра. — Энди тўқлилардан янги отарлар тайёрлаймиз. 40-йилларда Зомин атрофидаги хўжаликларда ярим миллион давлат қўйи бўлган экан. Ҳозир унинг ўндан бириям қолмаган. Биз, худо хоҳласа, ўн-ўн беш йилларда яна ярим миллионга олиб чиқмоқчимиз.

Тилагингизга биз ҳам тилакдошмиз, «Мўғол» йигитлари!

Азиз муштарий!

«Ҳамқишлоқлар» саҳифасининг навбатдаги сони яна қўлингизда. Бу галги саҳифамизни газетамизнинг Жиззах вилояти бўйича ўз мухбири тайёрлаган. Икки оғиз мухбиримиз ҳақида:

Абулқосим МАМАРАСУЛОВ (Абулқосим МУҲАММАД РАСУЛ) 1958 йил Самарқанд вилояти Булунғур (ҳозирги Жиззах вилояти Бахмал) туманига қарашли Барлос қишлоғида туғилган. «Суюнчи» (1982), «Ҳаётнинг бир лаҳзаси» (1985), «Сен учун ёниб» (жамоа, 1988), «Свидание на перевале» (жамоа, 1988, Москва, Худ. лит-ра), «Барлос қишлоғининг зумрад тонглари» (1990), «Севишганлар» (1992) каби ҳикоялар тўпламларининг муаллифи. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг аъзоси. Александр Солженицыннинг «Архипелаг ГУЛАГ» асарини ўзбекчага таржима қилган. Абулқосим яқиндагина «Туркистон»нинг Жиззах вилояти бўйича ўз мухбири сифатида фаолият бошлади.

Бу қишлоқ ҳақида не-не шоирлар қасидалар битмадилар. Журналистлар уни Швейцарияга тенгладилар. Ҳақиқатан ҳам бу тоғолди қишлоқ ҳавоси ҳар қандай мақтовлардан устун. Ҳамма жойда ўт-ўланлар қуриётган июнь ойида Бахмалнинг қир-адирлари қизғалдоқларга бурканиб ётади.

Абдувоит Усанов номли жамоа хўжаликнинг 150 гектар олмазори бор. Уч йилки олмазорлар гуллаган пайт совуқ уриб кетяпти. Кўпчилик одамлар сурункасига уч йилдан бери даромадсиз қолишяпти. Бу ҳазилакам йўқотиш эмас. Бахмал вилоят маркази биқинидаги қишлоқ бўлсаки, хўжаликдан иш тополмаганлар, шаҳарга тушиб ишлайверса. Умуман ҳозир иш топиш ҳам қийин. Бунинг устига туман маркази — Ўсматда ҳеч қандай саноат маркази йўқ. Лекин бахмалликлар, боғимизни совуқ уриб кетяпти, ёрдам бермасаларинг кўчада қоламиз, дея ҳеч ерда аюҳаннос солганлари йўқ. Бахмалликлар барча тоғликлар каби мард, танти. Улар, тўқ, фаровон яшаш чораларини кўряптилар. Тоғнинг беадад қирадирлари чорвани ҳар қанча ривожлантириш имконини беради. Хўжаликка ўн саккизта қишлоқ бириккан.

Ҳар бири бир ярим тоннага қадар гўшт қиладиган. Амриқодан келтирилган Санта-Гертруда номли зотдор моллар шу ерда кўпайтирилади. Айтишларича, 1979 йили 69 сигир, 11 буқа бўлиб, ҳозир улар сони 840 бошга етган.

— 15 йил учун бу нисбатан оз рақам эмасми?

— Кимларгадир шундай туюлиши мумкин, — деди хўжалик бош чорвашуноси Исмат Ибрагимов, — бизнинг намунавий наслчилик хўжалигимиз, Ўзбекистон чорвачилик илмий-текшириш институтига қарайди. Республика бўйича Санта-Гертрудани фақат биз сотамиз.

— Негадир бошқа жойларда бу зот хақида гап йўқ. Ё бизнинг иқлимга мос келмаяптими?

— Улар бизникига ўхшаш салқин, тоғли ўрамларда яхши ривожланади. Биздан ҳозирча асосан ўзимиздаги ва Қашқадарёдаги тоғли хўжаликларгина харид қилишяпти.

Биз ферма ходимлари Мардон Бўрибоев, Турдибой Тожиев, Мустофо Бозоров, Абдумўмин Абдувоитовлар билан узоқ суҳбатлашдик. Чорвадорлар озуқадан, емдан қийналиб қолишибди. Ем ташиладиган энг яқин жой— Жиззах. Йўл ҳаражати, ёқилғининг ўзи хўжаликни жар томон судраб боряпти. Ҳолбуки, хўжалик 1993 йил лалмидан 2400 тонна ғалла олган. эди. Чалкаш режалаштиришлар оқибатида 1000 тонна ғаллани — давлат режаси учун килосини 50 сўмдан қабул қилишди. Энди эса Жиззахдан 150—180 сўмдан сотиб оляптилар. Йўл, ёқилғи ҳаражатлари, оворагарчиликлар бундан мустасно.

Тасаввур қилинг: 5200 бош қорамол, Вилоят бўйича бошқа бирон хўжалик бундай рақамга эга эмас. Арзон, экологик жиҳатдан тоза, тоғнинг зилол сувларига, минерал билан заҳарланмаган, организм учун фойдали ўсимликларга тўйинган— Бахмал гўшти.

Бунақаси бошқа ерда йўқ. Бўлмайдиям. Чунки бу ерни Бахмал дейдилар.

Хўш, сизга Бахмал гўшти керакми ўзи?

Керак бўлса, ҳаракатингизни қилинг.

* * *

Исфандиёр Ҳайдаров — нафақат юртимизда, балки хорижда ҳам донғи кетган мусаввирлардан бири. У кишини мусаввирлар шоири дейишади.

«Сеҳрли мўйқалам» соҳибининг энг тоза ранглардан энг сара, бетакрор асарлар яратишида туғилиб ўсган юрти, тоғли ўлка — Бахмалнинг таърифга сиғмас гўзал табиати сабаб ва илхом бўлган бўлса, не тонг. Мусаввир учун Баҳмалнинг танти одамлари, тоғтошлари, боғ-роғлари, тупроқли йўллари, ҳар бир қарич ери... ҳамма-ҳаммаси жуда ҳам азиздир.

СУРАТЛАРДА: мусаввир Исфандиёр ва унинг Бахмал манзаралари акс этган асарлари.

Ферма ҳудудида молбоқарлар сут соғувчи қизлар билан қўл бериб кўришмайдилар. Агар кўришганини билсак, ҳар иккаласини ҳам ҳафа қиламиз. Ферма жуда нозик жой. Бу ерга оралаган одамнинг аввало ўзи, шунингдек, нияти ҳам покиза бўлмоғи шарт. Йўқса, фермадан барака кетади. Бизда тартиб қаттиқ. Фермада асосан ёшлар меҳнат қилишади.

Ферма билан хўжалик маркази ораси икки қадам. Лекин шу ердан шу ерга қизларни автобусда олиб келиболиб кетамиз. Агар автобус юрмаса, қизларга ўзим бош бўлиб келиб-кетаман. Чунки қизлар ёш, тонг қоронғисида йўлга чиқади.

СОҒУВЧИ ҚИЗЛАРНИНГ ГУЛЛАРИ

Фермада ҳар бир қизга биттадан лоток ажратиб , ичини тупроққа тўлдирганмиз. Кунлар исий бошлаши билан қизлар шу улкан тувакларда гул ўстиришади. Кимнинг қандай ўстириши ҳам назоратга олинган ва рағбатлантирилади. Бир қарашда бу майда-чуйда туюлиши мумкин, аммо гўзаллик, нафосат ҳеч қачон ҳеч кимга халақит бермаган. Балки аксинча...

Кўп фермаларда қизлар келиб, сигирни соғади-да қайтиб кетаверади. Бизда эса бошқача. Ҳар бир қиз ўзига бириктилган сигирларга ўзи қарайди, тагини ўзи курайди, ўзи ем беради. Шундай бўлгандан сўнг, у асло айбни молбоқарга ағдара олмайди. Қай бир қиз соққан сут кам бўлса, аниқки, бунга ўзи сабабчи бўлади. Бундан ташқари бизда қизлар соғилган ҳар бир литр сут учун 30 сўмдан ҳақ олишади. Ўртача ойлик маош шу тариқа 70—80 минг сўмдан тушади. Ҳолбуки, пахтада ишлайдиганлар сентябрдан бу ёғи мартгача тайинли маош кўрмайди.

Фермада тартиб-интизомга қаттиқ риоя қилинади. Интизомни бузган сепараторни ўз вақтида ювмаган, сигирларига яхши қарамаган қизларни жазо тариқасида бузоқбоқарликка ўтказамиз. У ерда иш кўп, маоши эса камроқ. Бир-икки ой шу ерда ишлаб товбасига таянса, яна соғувчилигини қилаверади. Бузоқбоқарларнинг доимий раҳбари Турсуной Тоғиева. Сут соғувчи қизларники эса Ҳосият Умарова.

«Шарқ юлдузи» корпорациясининг ферма бригадири Норқул Тожибоев билан узоқ суҳбатлашдик. Уйига бордиқ. Аксарият ферма каттаxларириникидек, уй-ҳовли у қадар зўр эмасди. Ҳовлига ўтаверишда озгина асфальт тўкилган, у ҳам лойга қоришиб ётибди. Молхона амал-тақал, пастқамгина қурилган. Икки киши қаттиқроқ итариб юборса, йиқилиб тушгудек. Молхонада бир сигир бузоғи билан тўртта қўй турипти.

— Молхонани бу йил бузиб, қайта қурмоқчиман, — деди Норқул ака кузатишларимдан ўнғайсизланиб.

Шу куни мен ферманинг бош ветврачи Бекмурод Бўронов, сут соғувчилар Хосият Умарова, Мухтарам Тоғаева, молбоқарлар Дилшод Маҳкамов, Аҳмад Ортиқбоевлар билан ҳам суҳбатлашдим. Улар ўз ишини биладиган бир-бирини тушунадиган кишилар.

Қанийди, ҳамма жойда ана шундай тартиб-интизом бўлса, асабийлик бўлмаса. Биз аллақачонлароқ ҳозиргидан ўн баробар зиёд натижаларга эришган бўлардик.

Зарбдор тумани.

- «ШОҲОНА ДАРВОЗА...»
- ЧЕТДАН ФАҚАТ БИР ОДАМ
- ЧОЙХОНА ҚУРЯПМАН.
- ОЁҒИНГ ЕРДАН УЗИЛМАСИН

ШИРИНГУЛ— ФЕРМЕР

Ширин Алиеванинг номи фермер сифатида нафақат Зафаробод туманида, балки бутун Жиззах вилоятида ҳам машҳур. Уч тўрт йил муқаддам вилоят раҳбарларидан бири менга, республика газетаси мухбирига, — Ширин Алиева билан ҳисоблашиш керак, унинг қўлидан кўп ишлар келади, —деган эди.

Ширингул опа ҳақида кўп эшитган бўлсам-да, биринчи марта рўпарама-рўпара ўтириб, суҳбат қурдик. Шу ўринда у кишининг ҳовлисини таърифламай илож йўқ. Менимча, бунақаси на совхоз директорида, на туман ҳокимида ва на ундан каттароқларида бор. Қаср, бамисоли қаср. Амир Олимхоннинг ёзги ҳовлиси — Ситораи Моҳи хоссани кўрганда ҳам бунчалар хайратланмаган эдим. Кўча тараф — 50—60 қадам девор тўла ганчланган. Шоҳона дарвоза, ичкари янаям зўр. Меҳмонхона ҳар қандай дамда барча зарур жиҳозлари билан, барча зарур озиқ-овқатлари билан меҳмон кутишга шай.

— Мен ҳеч қачон амал олган эмасман. Оддийгина молбоқарман. Турмуш ўртоғим ҳам бутун умр мактаб ўқитувчиси бўлиб ишлаяпти. Бу нарсалар... 8 йил бурун 1 сигир, 20 қўй билан фермерликни бошлаган эдим. Республикамиз мустақил бўлгандан сўнг ҳақиқий ҳужжатли — муҳрли қонуний фермерга айландик. Ўша, 1985 йили 4 тонна гўшт топширганман, кейин йилма-йил ошиб бораверди. 8 тонна, 10, 16, 30 тонна. Хуллас, 1993 йил ҳисобига 160 тонна гўшт, 75 тонна сут топширдим.

— Давлатгами?

— Давлатга... ҳозир... — Ширингул опа менинг ишонқирамаганимни сезиб, ҳужжатларини топиб келди. — Файзулла Хўжаев давлат хўжалиги ҳисобига 11 тонна, Ҳ. Олимжон ширкатлар уюшмаси ҳисобига 4 тонна, «Уч қаҳрамон»га 4 тонна, Охунбобоев номли хўжалик ҳисобидан 71 тонна. Бундан ташқари... Жиззахнинг вокзал бозорида иккита, Пахтакор шаҳрида битта гўшт дўконлари бор. Бозордагидан 500 сўм арзонга сотади. Болалар боғчаларига топширганман ва ҳоказо, ҳаммаси учун ҳужжатим бор.

— Бутун туман учун сиз ишлабсиз-да, унда Ширин опа.

— Туман ҳокими Собиржон Отабекович ҳам буни тан олди. «Сиз туфайли гўшт топшириш йиллик режаси 105 тонна ортиғи билан бажарилди. Сизга минг раҳмат», деди. Ҳозир 130 қорамолим, 16 от, 170 бош қўйим бор. Шунча нарсаси бор одам шуларни қурса нима қилибди?!

Ширин опа тўғри айтарди. Аслида ҳар бир меҳнаткаш Ўзбекистон фарзанди ана шундай шоҳона яшашга ҳақли. Ахир инсон ишлаш учун эмас, балки яшаш учун дунёга келади. Яхшироқ яшаш учунгина ишлайди.

— Шунча молга неча киши қарайди? Шартнома билан одам олиб ишлатяпсизми?

— Ўзим, икки ўғлим, қизларим. Четдан фақат бир одам — Мирза Баҳромовни олганман. Иккита «Беларус», битта «Олтой» бор. Аравачи, беда ўргич аппарат ва ҳоказо барча техникани Мирза юритади. 45 гектар ер беришган эди. Шундан чиққан беда молларимга етди. Хўжаликдан арзон нархда макка дони беради. Ўз навбатида мен улар ҳисобидан маҳсулот топшираман.

«Ширингул» номли 150 ўринли нуронийлар чойхонаси қуряпман. Бугун-эрта битади. Унинг ёнидан маҳалла қўмитаси учун уй қуриб бераман.

— Опамиз жуда фаоллар, қишлоқдаги бирор тўй у кишисиз ўтмайди, — деди ҳамроҳим. Охунбобоев номли ширкатлар бирлашмаси бош иқтисодчиси Сайфулла ака. Барлос қишлоғидаги 392 ўринли 16-ўрта мактабга жиҳозларини олиб келишга қийналгандик, Ширингул опанинг ўзлари идораларга кириб, пулниям ҳал қилиб, уловни ҳам ҳал қилиб, турли баҳона айтиб, жиҳозини бермай ўтирганлар билан «йигитчасига» гаплашиб, керакли нарсанинг барини келтириб бердилар.

— Ҳаммаси тўғри, —дея тасдиқлади бош иқтисодчи.— Опа шунақа фаол. Афсуски шу пайтгача бу ҳақда ҳеч бир мухбир ёзган эмас.

— Энди хўжалик марказидаги хизмат кўрсатиш уйини олиб, бузилиб кетган эшик деразаларини ўрнатиб, таъмирлаб, тикув цехлари, сартарошхона очмоқчиман Тошкентда гаплашдим, дўстларим менга 20 та тикув дастгоҳлари тўғрилаб берадиган бўлишди. Бизда қанчалар қовун-тарвуз ириб-чириб кетади. Ёзда маҳсулотни узоққа олиб кетолмаган деҳқонлардан қовун-тарвузни сотиб оламан-да, 20 та аёлни шартнома билан ишга олиб, қовун-тарвуз шарбати тайёрлатаман. Бунинг учун мендан ҳеч қандай харажат кетмайди. Аммо фойдаси жуда катта бўлади. Қувасой шиша заводи билан келишиб уларга гўшт бераман-да, шиша идиш олиб келаман. Шу ўринда мен бир хулоса айтмоқчи эдим, аммо Ширингул опанинг қуйидаги сўзларидан сўнг бунга ҳожат қолмади.

— Одам ҳар қанча кўкларга кўтарилмасин, оёғи ердан узилмаслиги, ўтмишни унутмаслиги керак. Кўп болали оилада ўсганман. Отам оддий ўқитувчи бўлиб, 60 сўм маош оларди. Уни нарибери ойдан-ойга етказардик. Шу ишларимни кўриб, ёзишга кепсизлар минг раҳмат. Мен бу ишларни халқ учун қиляпман, у-бу деб мақтанмайман.

Меҳриниссо АБДУРАҲМОНОВА 1965 йилда туғилган. Жиззах туманидаги Бобур номли жамоа хўжалигида яшайди. У Х. Хўжақулов номли ўрта мактабда қишлоқ ёшларига адабиётдан дарс беради.

Тонгги алла

Қуёш шошиб турди ўрнидан,
Шудрингларга гул юзин чайди,
Шўх ўйноқлаб шабода — дайди.
Ялпизларнинг ифорин ёйди.
Оппоқ нурга чўмилди олам,
Шовқинларга кўмилди олам.
Оқ ёғдулар кирсин қалбингга.
Тур! Уйқунгдан уйғонгин, болам.
Оппоқ тонглар ойдин йўл тилаб,
Оқ тулпорлар етаклаб келсин.
Сен Ўзбекнинг жумард ўғли бўл,
Элнинг кўнгли ғурурга тўлсин.
Оппоқ тулпор гар сени элтса,
Шеъриятнинг олтин қасрига.
Бу қасрга дур, жавоҳир қўш,
Тонглар шуни тилар аслида,
Алпомишнинг насли эрурсан,
Алп наслини босмасин ғафлат.
Жўмардлари уйғоқ элимдан,
Қўрқиб қочган фалокат, кулфат,
Тезроқ уйғон, азиз шунқорим.
Оқ тулпоринг кутиб қолмасин.
Ва тонгларнинг этагидан тут,
Бахтинг сенинг кетиб қолмасин.
Туёғидан ўтлар чақнатиб,
Чавандозин кутмоқда тулпор...

Донобой аканинг болалари ва...

Ғаллаорол туманидаги Амир Темур номли ширкат хўжалигида Донобой Ортиқбоевни энг илғор бригадирлардан деб таништиришди. Донобой ака бизни мамнунлик билан кутиб олди. Тезда у киши билан тил топишдик.

— Мен иккинчи Қонгли қишлоғиданман. Қонгли ўзбекнинг энг қадимги уруғларидан, — деди Донобой ака, — буюк Амир Темур ишонч билдириб, лашкарбошиликка кўтарган ўн икки кишининг бири қонгли уруғидан бўлади.

Донобой аканинг бригадаси ўтган йили 25 гектар буғдойнинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил олибди. Кузда экилган ғалла ҳозир ер бетини майса бўлиб қоплаган. Беҳи, олма, картошка, сабзи, памидор режалари ҳам ошириб бажарилган.

— Беш ўғлим бор, ҳаммаси катта амалдор. Амали кичкинаси ўзим. Сиз мени эмас, ўғилларимни мақтаб ёзинг.

Маълум бўлишича, тўнғич ўғил Ҳазратқул туман шифохонаси бош врачи ўринбосарининг шофёри экан. Қонглида ким касал бўлса, дори тополмаса, Ҳазратқулга мурожаат қилади. Бундай ўғил билан ҳар қандай ота фахрланишга ҳақли.

Фарҳод беш йилдан бери бензин ташувчи «ГАЗ-53» ҳайдайди. Битта машинани шунча муддат ҳайдаш осон эмас. Машинага нечта харидорлар чиққан, катталар сотиб олмоқчи бўлган. Аммо Фарҳод бермаган. Ота ўғил-да!

Баҳодир хўжалик «заправкаси хўжайини». Ҳаммасидан шунинг иши зўр. Ўзниям уддабурон. Баҳодир истаса, хўжалик техникаси юради, истамаса, қараб туради. Техника юрмаган куни хўжалик иши тақа-тақ тўхтайди. Уч ўғил ҳам уйланган, болали-чақали, ўзидан тинчиган.

— Манови тўртинчи ўғлим — Суннат, Баҳодирнинг ёрдамчиси. Мошинингизди бензинга тўлдирип беради, шу Суннатти битта яхшилаб махтанг. Ҳали бўйдоқ. Қизлар би-ир ошиқ бўлиб, Суннат қаердаякан, деб излаб келайберсин Ғаллаоролга.

— Донобой ака, болаларингиз ҳақиқатан зўр экан. Кўрдик. Чақалардан қандайсиз? Суннатни уйлантиришга етадими?

— Аввал сиз Суннатти махтанг, биз тўйди бошлайик, сизди чоқирайик, тўйди кўриб, биздинг чақага баҳони кейин берасиз.

Ўзбек бойиса, топганини тўй қилиб тарқатади, деганлари шу бўлса керак-да. Иш қилиб ўзбекнинг тўйи кўпаяверсин. Тўй кўпми, демак, бой ҳам кўп. Бойи кўп ўлка эса, албатта обод бўлғусидир.

Олий таълим: изланиш йўлларида

ЯХШИ МУАЛЛИМ ЯХШИ ТАРБИЯЧИ БЎЛАДИМИ?

Мустақиллик бизнинг Ватанимиз учун илоҳий ва айни пайтда давр тақозо этган неъмат бўлди. Жаҳон мамлакатларининг мутараққийлик даражаси Ўзбекистоннинг даҳлсиз давлат қиёфасида бўй кўрсатишини талаб қилди. Шу ўринда мустақилликка эришгач, маданият йўналишидаги ўрта махсус ва олий таълим даргоҳларида амалга оширилаётган ўзгаришлар, бу борадаги ютуқ ва нуқсонлар хусусида баҳоли қудрат ўз мулоҳазаларимни билдирмоққа жазм этдим. Чунки бу масала ҳам маданият, ҳам таълим-тарбия борасидаги муаммоларга бевосита дахлдордир.

Айниқса, ёшлар тарбияси, уларни касбга тўғри йўналтириш ва қобилиятига яраша касб танлашда кўмаклашиш бугунги бўлажак мутахассисларнинг эртага иш билан таъминланишларини тўла кафолатлайди. Давлатимиз беш йил мобайнида олий таълим олаётган ҳар бир талабага миллионлаб пуллар сарфлайди. Сарфланаётган шу маблағсиз билан менинг, ўша талабанинг ота-онаси ишлаб топган иш ҳақининг кичик бир қисми, у ҳеч қачон беиз кетмаслиги керак. Чўнтагимиздан беш сўм тушиб қолса. ичимиз ачийди. Лекин ёш давлатимизнинг миллионлаб сўми беҳуда сарфланса, нега ичимиз ачимасин?

Бул борада очиғини айтганда, жаҳон цивилизацияси йўлига тушаётган ёш давлатимизнинг қоқилишларидан суюнувчилар ўзимизда ҳам, чет элларда ҳам топилади.

Мени кўпдан бери яна бир муаммо қийнайди. Мактаб синф хоналаридан чиқиб келган ўқувчи учун шубҳасиз, олий ўқув юртларининг тартиб-қоидалари, ўқиш-ўқитиш дастурлари бироз оғирлик қилади. Бу даврнинг ўзига хос нозик жиҳатлари кўп. Биринчидан, уйдан, ота-онасининг иссиқ бағридан чиқиб келган тунов кунги ўқувчи ётоқхона ҳаётига — ўз тенгдошлари билан бирга яшашга, бирга юришга, маиший муаммоларини ҳам ўзи ҳал қилишга, шаҳар ҳаётига ўз-ўзини ўргатиши керак. Мустақил яшаш ва ўқишга кўникиш осон кечмайди.

Илм толибларининг ҳаётидаги ана шундай ўтиш даври устозлар зиммасига катта масъулият юклайди. Қувонарлиси шундаки, сафимизда давр талабига жавоб бера оладиган, оқил, меҳрибон ва билимдон касбдошларимиз кўп. Аммо, шу билан бир қаторда дунёқараши тор, лекцияларни сарғайган қоғозлардан ҳижжалаб ўқиб берадиганлар ҳам йўқ эмас. Бундан ташқари, яхши ўқитувчи бўлса, яхши тарбиячи бўлолмаган, яхши тарбиячи бўлса, яхши ўқитувчи бўлолмаганлар ҳам оз эмаслигига нима дейсиз?

Кейинги пайтларда маданият соҳасидаги олий ўқув-юртларида ҳам аттестациялар ўтказилди. Муносиб ўқитувчи-тарбиячилар сараланиб қолинди. Энди уларнинг янги куч-ғайрат билан меҳнат қилишлари учун имконият яратилиши зарур. Кичик ва юқори лавозиму мансабларни эгаллаб турган илм, ўқув ҳамда ижодий соҳадаги раҳбар «мутахассислар» доираси эса бизда ҳанузгача муҳокамадан ташқаридаги «минтақа» бўлиб қолмоқда. Оқни-оқ, қорани-қора дейдиган, раҳбарга ҳам, оддий хизматчига ҳам фаолиятига қараб баҳо берадиган пайт келди-ку! Ахир, биз маданиятимизни ўзга миллат вакиллари бўлган мутахассислар бошқарган даврда бу соҳа қай даражага тушиб қолганини ҳали унутганимиз йўқ. Улар гарчанд ёмон мутахассис бўлмаган тақдирда ҳам ўзгача дунёқараш ва ўзгача инсоний тарбияга эга эканликлари халқимизга ҳамиша панд берди, маданиятимизга путур етказди.

Маданият соҳасидаги институтларда мавжуд бўлган яна бир муаммога эътиборингизни тортмоқчиман: Бу, назаримда, бизнинг ишимиздаги жуда ўткир, тезда ҳал қилиниши лозим бўлган муаммодир. Биринчи навбатда ўқув дастури ва режаларини қайтадан тузиб чиқиш керак. Ҳозирги кунда мутахассислик фанлари умумий ўқув режасининг учдан бир қисмини ташкил қилмоқда. Аслида мактабларда ниҳоясига етган айрим гуманитар фанлар институтларда ҳам яна қайтадан ўқитилмоқда. Бу ўқитувчи ва талабалардан ортиқча меҳнат, вақт ва куч талаб қилади. Ёшлардаги ижодий ва илмий имкониятнинг бўлиниб, парчаланиб кетишига йўл қўйиб бўлмайди.

Ўтган йилнинг июнь ойида матбуотда эълон қилинган республикамиз Президентининг фармонида олий ўқув юртларида мажбурий ўқув соатларини бир мунча қисқартириб, илмий-ижодий изланиш ва мўстақил ўқишга кўпроқ аҳамиятга берилиши алоҳида таъкидланган эди. Барча ўқитувчи ва ижодий ходимлар бу фармойишни севиниб кутиб олган эдик. Лекин бу соҳада олдинга эмас, ортга силжиш рўй бериб, ўқув соатлари, қоғозбозлик ва бошқа иккинчи даражали мажбурий-расмий иш ҳажми кўпайди. Натижада табиийки, талаба ва ўқитувчиларнинг ижодий изланишлари, мустақил меҳнат қилишлари учун фурсат ҳам, имконият ҳам камайди.

Кейинги йилларда маданият соҳасида ихтисослаштирилган мактаблар, ҳамкор лицейлар, қўшма корхоналар кўпаётгани, чет элларга талабаларимизнинг ўқишга юборилаётгани ва бу ишларга қонун йўли билан йўл очиб берилаётгани ниҳоятда қувонарлидир. Бу чора-тадбирлар туфайли тез орада халқимиз жаҳон илм-фани ва маданияти талабларига жавоб бера оладиган етук мутахассисларга эга бўлади деб умид қилсак бўлади.

Шуҳрат ЮСУПОВ,
Абдулла Қодирий номидаги Тошкент давлат Маданият институтининг доценти, кафедра мудири.

Газета саҳифаланаётганда:

«ЭЛЕКТРОТЕРМ» АЁЛЛАР, БОЛАЛАР ВА ЭРКАКЛАР УЧУН

Яқин вақт ичида республикамиздаги кўпгина корхоналар, маҳаллалар, мактаблар, жамоа хўжаликлари нон ва қандолат маҳсулотлари тайёрлаш учун ихчам электр печларини сотиб олишлари мумкин бўлади. Наманагандаги «Электротерм» Ўзбекистон илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси шу мақсад учун уч камерали электр печларни ишлаб чиқаришни ўзлаштирди.

Бирлашма уй бекаларига стол устига ўрнатиладиган икки конфорали электр плита ва қиздириладиган махсус темир жавонларни таклиф этмоқда. Бу маҳсулотлардан фойдаланиш аёлларга овқат пишириш чоғида вақтни тежаш имконини беради.

Илмий ишлаб чиқариш бирлашмасида бозор муносабатларига хос бўлган мақсадни— харидорлар бажонидил сотиб оладиган маҳсулот турларини кўпайтиришни кўзлаб, айни пайтда энг ёш истеъмолчиларнинг манфаатларини ҳам унутишмади. Корхона цехларидан бирида болалар учун уч ғилдиракли велосипедлар ишлаб чиқармоқда. Унга «Кичкинтой» деб ном берилган.

Н. ХЎЖАЕВА,
ЎзА мухбири.

Спорт

«СУРХОН»НИНГ ҒАЛАБАСИ

Ўтган якшанба куни республикамизнинг саккиз шаҳрида футбол бўйича Ўзбекистон III миллий чемпионати байроқлари кўтарилиб, давлат мадҳияси янгради. Шундай қилиб, футбол мусобақаларига «Оқ йўл» берилди.

Тошкентнинг «Пахтакор» марказий ўйингоҳи ўша куни футбол ишқибозлари билан гавжум бўлди. Миллий чемпионат очилишига бағишланган тантанада футбол мухлислари билан бирга санъаткорлар, спортчилар, мутахассислар иштирок этдилар.

«Пахтакор» олий лиганинг янги вакили бўлган Термизнинг «Сурхон» командасини қабул қилди. Бир қараганда мусобақа натижаси аниқдек эди. Аммо футболчилар ҳакамлар ҳуштаги билан мусобақани бошлагач, аҳвол бирмунча бошқачароқ эканлиги маълум бўлди. «Сурхон»нинг чайир йигитлари номдор командага бўш келишмади.

Учрашувнинг биринчи бўлимидаёқ «Сурхон» олдинга чиқиб олди. Команданинг моҳир ҳужумчиси Алишер Бозоров имкониятдан усталик билан фойдаланиб, ўйиннинг 42-дақиқасида рақиблар дарвозасини ишғол қилди. Ўйинда командалар қанча ҳаракат қилишмасин ҳисоб ўзгармади. Шундай қилиб, «Сурхон» рақиблар майдонида муҳим 2 очкони қўлга киритди.

Бугун навбатдаги тур учрашувлари бўлиб ўтади. Унда олий лигада иштирок этаётган Сурхондарёнинг ягона командаси Тошкент вилоятининг «Политотдел» футболчилари меҳмони бўлишади.

* * *

Биринчи турнинг қолган учрашувлари қуйидаги натижалар билан якунланди: «Орол» (Нукус) — «Нефтчи» (Фарғона) — 1:3, «Нурафшон» (Бухоро) — «Наврўз» (Андижон) — 4:1, «Политотдел» (Тошкент вилояти) — «Сўғдиёна» (Жиззах) — 0:0, «Навбаҳор» (Наманган) — МҲСК (Тошкент) — 3:3, «Атласчи» (Марғилон) — «Янгиер» (Янгиер) —2:1, «Гулистон» (Гулистон) — «Трактор» (Тошкент) —0:1, «Темирйўлчи» (Қўқон) — «Чирчиқ» (Чирчиқ) — 1:0.

СУРАТЛАРДА: «Пахтакор» ҳамда «Сурхон» учрашувидан лавҳалар.

Матн ва суратлар муаллифи Муҳаммад АМИН.

ЙЎЛ БЕРИНГ, «ТУРКИСТОН» КЕЛАЁТИР

ТУҒИЛГАН кунининг 70 йиллигини нишонлашни мўлжаллаётган «Туркистон» газетасининг тарихий тараққиёти, босиб ўтган йўли, ҳаётдаги иштироки ва уни рўёбга чиқарган турмуш тарзи ҳамда катта нуфузга эга бўлган муҳаррирлари, журналистларини бугунги муштарийларимизга, истиқлолга эришган халқимизга етказиб қўйишни фуқаролик бурчимиз деб ҳисоблаймиз.

Менда пайдо бўлган бу зарурий ғояларга ушбу газетанинг шу йил 5 февраль куни босилиб чиққан «Туркистон» таваллуд топган кун арафасида» номли хабар асос бўлди. Хабарда ушбу санани ўтказишга доир масалалар ҳақида гап кетади.

Шу муносабат билан камина анча вақтлардан бери ўзбек миллий матбуоти тарихи билан шуғулланиб келаётган киши сифатида «Туркистон» (1992 йилгача эса «Ёш ленинчи»)нинг фаолияти ва муҳаррирлари, баъзи таниқли ишчи-мухбирлари хусусида талайгина материаллар тўплаган эдим. Юқоридаги хабар бу масалага янада чуқурроқ ёндашишга ундагандек бўлди. Мени, эҳтимолки бошқа муштарийларни қизиқтирган савол, бу «Ёш ленинчи»нинг 1-сони қачон, қандай чоп этилганлиги эди. Бундан ташқари, изланиш давомида бизга кўпроқ ноаниқ бўлган 20- ва 30-йилларда газетага муҳаррирлик қилган кишилар шахсини ҳам аниқлаш вазифаси олдимизда турарди.

Қизиқиб, ҳужжат қидираман, манбаа варақлайман. Маълумки, Навоий номидаги миллий кутубхонада ҳатто деворий газетагача сақлангувчи эди. Аммо 1972 йилда фалокат оқибатида катта ёнғин чиқиб, бу ўта бой кутубхонага шикаст етганлигини, жуда кўплаб вақтли матбуот намуналари куйиб кулга айланганини ҳамма билади. Шу боис мазкур газетанинг 20-йиллардаги дастлабки сонларидан тортиб 1929 йилгача бўлган нусхалари учрамади. Жумҳурият давлат китоб палатаси, Тошкент вилоят ва бошқа ҳужжатасровларда ҳам бу давр газеталаридан талай қисми сақланмаганлиги маълум бўлди.

Чиқмаган жондан умид деб атоқли ёзувчи ва журналист Зиё Саид битиб қолдирган, ўша 1927 йилда чоп этилган «Ўзбек вақтли матбуоти тарихига материаллар» китоби ҳамда атоқли олим ва журналист Ашурали Зоҳирий қаламига мансуб «Олти йиллик ўзбек адабиёти (босма сўзи)га бир қараш» номли («Фарғона» газетаси, 1924 йил, 21 июнь, 181-сон) мақолани топиб ўқийман. А. Зоҳирий ўз мақоласининг сўнггида қуйидаги хабарни берибди: **«Биз бу ҳисобимизда «Ёш шарқ», «Ёш ленинчи» газеталарини ҳам «Янги қишлоқ» номли журнални эсимиздан чиқарган эканмиз. Улар бир неча сондан чиқиб ётган эдилар».**

Ашурали Зоҳирийнинг бу сўзлари «Ёш ленинчи»нинг биз ўйлаган ва Ўзбекистон Давлат китоб палатаси маълумотлари асосидаги «1925 йил, 8 февралда туғилган»лик маълумотини текширишни тақозо этар эдим. Чунки мазкур газета А. Зоҳирий фикрича, 1924 йилнинг майидан чиқа бошлаган. Худди шу ҳақда маълумот берган З. Саид ва «Палата» фикрларига кўра эса, газета 1925 йилдан ўз ўқувчиларига эга бўлган. Бу чигалликка ойдинлик киритиш учун З. Саиднинг юқорида номи тилга олинган китобини яна бир карра синчиклаб ўқийман. Унда шундай сатрлар бор эди:

«Қизил Ўзбекистон» газитасига қўшма бўлиб, Боис Қориев — Олтой муҳаррирлигида бир мунча вақтғача «Ёш ленинчи» саҳифаси чиқиб турди. Бу тўхтаб қолғондан кейин, 1925 йилда Самарқандда Ўзбекистон Ленинчи Ёшлар Марказқўми томонидан шул исмда ҳафталик газита чиқа бошлади (бунинг 1-сони 18 апрелда чиқди). Бу сондан Анқабой, сўнг Исо Муҳамадов, Девонов ҳам Восе Маҳамадий ўртоқлар бирин-кетин муҳаррир бўлиб ўтдилар.

Ҳозирги муҳаррири С. Ҳусайнифдир. Бу газита ҳафталик бўлса-да, ўз вақтида мунтазам чиқа олмаслиғи билан бирга, газитачилик нуқтаи назаридан ҳам тузукроқ иш кўрсата олмади. Бунинг ҳам сабаби, унинг идорасида тажрибалик ёшларнинг доимий ишламаганлиги эди. Ҳусайниф муҳаррир бўлғонидан кейин газита камчиликлардан қисман қутилди».

Хўш, юқорида айтилганлардан қандай хулоса чиқариш мумкин? Изланишимизни давом эттириб, Фарғона вилоят ҳужжатасровида ҳам бир неча кун вақт ўтказдим. Унда мавжуд маълумотлар Ашурали Зоҳирий ҳақ эканлигини кўрсатмоқда эдилар. Маълум бўлишича, «Ёш ленинчи» газетаси 1924 йили «Тонг юлдузи» ҳажмида бир сон икки саҳифа бўлиб Самарқандда босилган экан. Минг афсуски, бу ноёб соннинг сарлавҳаси ва пастки қисми узунасига ярми йўқ. Охирида пастга «петит»да араб ёзувида номи сақланган. Аммо чиққан ой ва кунини билиб бўлмади.

Хуллас, мазкур ҳужжатасров ва Навоий кутубхонасида сақланмоқда бўлган баъзи нусхалар асосида ушбу газетанинг тарихи ва биринчи муҳаррирларига оид анча пухта маълумотлар тўплашга муваффақ бўлинди.

«ЁШ ЛЕНИНЧИ» газетаси дастлаб атоқли ташкилотчи журналистлар Комилжон Алимов ҳамда Анқобой Худойбахтиев ташаббуси билан икки саҳифали бўлиб «Қизил Ўзбекистон» газетасига илова тариқасида 1925 йил 8 февралдан чоп этила бошлаган. Бунда «Ёшлар ҳар ишга қодир» сарлавҳали мақола босилган. Уч сони таҳрир ҳайъати ва 3—4 сонлари Анқабой мутасаддилигида босилган. Борйўғи ўн сонга Олтой—Боис Қориев муҳаррирлик қилган. Икки ярим ой чиқмасдан тўхтаб қолган ушбу илова 1925 йилнинг 18 апрелидан эътиборан ҳафтада бир марта яна Анқабой имзосида энди мустақил ҳолда 4 бет бўлиб чиқа бошлади. Газетанинг бу сони алоҳида 1-рақами билан белгилаб қўйилди.

Анқабойдан муҳаррирликни ўша йили октябрда Исомуҳамедов деган ўртоқ олиб, у 1926 йилнинг июлигача раҳбарлик қилди. Сўнгра 1927 йил августидан то 1928 йилнинг 1 мартигача газетага О. Девонов, 1930 йил, 2 мартгача Восе Муҳаммадий ва Мир Хўжаевлар кетма-кет муҳаррирлик қилишди.

Ҳужжатасров материалларининг гувоҳлик беришича, уч йилдан ортиқ, яъни 1930 йил 17 мартдан 1933 йилнинг 8 декабригача Шароф Хўжаев ушбу газетани бошқарган. Бу даврда у жасоратли муҳаррир сифатида газета саҳифаларида ошкоралик ва адолат масалаларига оид анча-мунча сиёсий гапларни ҳам айтиб юборган мақолалар эълон қила олган эди.

Айниқса Мир Хўжаев муҳаррирлик қилган дастлабки ўша 1929 йилнинг 4- ва 8-июль сонларида босилган мақола ва бадиий асарлар савияси тоталитар тузум қобиғини ёришга интилувчи материаллар эди. Масалан, ўша йили 4-март сонида босилган «Ўрганувчи қаламлар» рукни остида берилган 3-саҳифадаги Т. Зебонинг «Ёш кўнгил», Жиғойнинг «Най куйлари», Усмонийнинг «Эрматжон», М. Бобоевнинг «Сув», Пўлатнинг «Ўт ёнди, ўт» ва Нодир Мирзонинг «Хушнуд он» сингари шеърлари ғоявий ва бадиий етук асарлар сифатида маълум эди.

Катта қўшиқчи шоир ва таниқли журналист Акмал Пўлат 1933 йил 16 декабрда муҳаррирликни Шароф Хўжаевдан олади ва газетага бир йилу 23 кун муҳаррирлик қилади. Бу даврда газета саҳифаларида анча ғоявий пухта, нишонга бориб тегадиган, айниқса халқаро мавзулардаги долзарб масалаларга кенг ўрин берила бошланди. Чунончи, 1934 йилнинг 6-октябрь, 17- ва 18-сентябрь ҳамда 10- ва 22-август сонларида босилган материаллар диққатга сазовордир. 18-августда эълон қилинган «Хитлер ёки Тельман» номли таҳририят мақоласи одамхўр Гитлернинг урушдан олдинги қиёфасини ва келажакдаги бўладиган ёвузликларини башорат қилган сиёсий публицистика эди.

Чой навбати билан деганларидек, муҳаррирлик бир киши номига абадий муҳрланмади, у навбатма-навбат қўлдан-қўлга ўтиб турди. Оз муддат Карим Ғайбуллаев муҳаррирлик қилгач, у 1936 йилнинг 1 январидан бошлаб ишни атоқли журналист ва драматург Анқабойга топширди. Анқабой ўша даврда ғоявий етук кадр сифатида тез-тез амални ўзгартириб турарди. Уни бошқа ишга олишгач, редактор муовини бўлиб ишлаётган К. Ғайбуллаев такрор муҳаррир вазифасига кўтарилди. Бу амалда у бир ойга яқин ишлади. Сўнг 1936 йил 30 августдан 1938 йил 13 сентябргача Шариф Ризаев, ўша 1938 йили 13—30 сентябрь сонларига Аҳмад Раҳметов муҳаррирлик қилдилар.

Бу йиллар ичида газетада Усмон Носир, Ҳамид Олимжон, Шайҳзода, Шерали Тошмат каби ўткир қалам соҳиблари ижод қилганлигини таъкидлаш лозим.

Ҳужжатасровнинг далиллари ва газета саҳифаларининг гувоҳлик беришича, газетага 1939 йил 1 январдан 10 октябргача Б. Акбаров, ўша йили 16 октябрдан 1941 йил ўрталаригача Х. Қориев ўртоқлар муҳаррирлик қилганлар ва Улуғ Ватан уруши даврида газета чиқишдан бутунлай тўхтаган.

Урушдан сўнг 1945 йилнинг 2 октябридан бошлаб газета Х. Ғойибий имзоси билан чиқа бошлади. 1946 йилнинг 1 мартидан Расул Муҳаммадий, 1947 йилнинг 4 февралидан Тўлаган Соатов, 1949 йилнинг 13 февралидан Санжар Тилла, 1951 йилнинг 19 июлидан Сотиболди Йўлдошев ва 1959 йил 31 мартдан Ғанижон Жаҳонгиров, 1961 йил 15 августдан эътиборан Абдулазал Ваҳобовларнинг мўътабар номлари остида «Ёш ленинчи» чиқа бошлади. 1967 йилнинг 27 июли Рустам Шоғуломов номига кенг йўл очди ва унинг сони оммавий нусхага кўтарилди.

ГАПНИНГ ҚИСҚАСИ, «Ёш ленинчи»нинг босиб ўтган 70 йиллик тарихий ва жанговарлик руҳи билан суғорилган йўли давомида у сон-саноқсиз ўткир журналист ва ёзувчи ҳамда бошқа ижодкорларни тарбиялаб чиқарди. Унинг саҳифаларида Чўлпон, Фитрат, Усмон Носир, Абдулла Қодирий, Зиё Саид, Элбек, Ботир, Жиғой, Субой, Тошпўлат Саъдий, Шерали Тошмат, Жалол Машрабий, Наим Саид, Эргаш, Ҳошим Қосим сингари юзлаб 20- ва 30-йилларнинг атоқли ва машҳур шоир, ёзувчи, журналист ҳамда муаллимларининг ижод намуналари изчиллик билан бериб борилди. Бу ҳол ўз-ўзидан газета ўша қийин ва оғир чоғларда ҳам ўз йўлида мағрур қадам ташлаб, ўз атрофига ана шундай дарғаларни уюштира олган қудратли кучга эгалик қилганлигидан далолатдир, деб айтишимизга имкон беради.

Ҳайдарали УЗОҚОВ,
республика Журналистлар уюшмасининг аъзоси.

ТАҲРИРИЯТДАН:
Ушбу сатрлар муаллифи газета тарихи, унинг муҳаррирлари хусусида айтган гаплар тарихий ҳужжатлар ва далилларга асосланган, хронологик изчилликка амал қилинган тартибга суянган бўлса ҳам унда баъзи англашилмовчилик ва ноаниқликларга йўл қўйилган бўлиши мумкин. Албатта газетанинг тарихини яхши биладиган, унда ўзига хос муҳаррирлик мактабини яратган таниқли журналистлар саноқли бўлса-да, ҳозирда ҳам бор. Булар ўзбек миллий журналистикамиз тарихида ярашиқлик ўринни эгаллаган нуфузли журналистлар сифатида ҳамон ардоқдадирлар. Устоз-журналистлар Сотиболди Йўлдошев ҳамда Ғанижон Жаҳонгиров шулар сирасидандир. Бундан ташқари, қимматли вақтларини ҳужжатасровда ўтказган ва ўтказаётган ёхуд «Ёш ленинчи» газетасининг илк таҳламлари уйида сақланаётган кишилар газета тарихини гўлақонли қилиб тиклашдек масъулиятли ишга баҳоли қудрат кўмак қўлини чўзадилар, деган умиддамиз. Бу тарих на фақат бугун, келажак учун ҳам хизмат қилишига эса заррача бўлсин шубҳамиз йўқ.

ЙЎЛ БЕРИНГ, «ТУРКИСТОН» КЕЛАЁТИР...

Адолат қиличи кескир

Жиноятчига шафқат йўқ

ЭҲ, СЕРГЕЙ

НАВОИЙ шаҳар ибн Сино кўчасида яшовчи 1946 йилда туғилган Сергей Тромельдков уйида ов милтиғи сақлаб келарди. 1994 йилнинг 23 январида ўзи билан никоҳсиз яшаб келаётган балиқ заводида сотувчи бўлиб ишловчи Валентина Воробьёва билан ўзаро жанжаллашиб қолди ва уни ов милтиғи билан отиб ўлдирди. Сергей содир этган жинояти оқибатини сездими, ҳарқалай иккинчи ўқни ўзига отади.

Ушбу мудҳиш жиноят юзасидан шаҳар прокуратураси текширув ишларини олиб бормоқда.

«ЧУПОН ТОШИ»

Андижоннинг Хўжаобод туман матлубот жамияти чўпони Анвар Абдуллаев дўкон мудири Ҳамид Эргашевни ўзаро жанжал туфайли бошига тош билан уриб ўлдириб қўйди. Туман прокуратураси томонидан бу жиноий ишнинг сабаблари ўрганилмоқда.

ДАФН ЭТИШНИНГ ЯНГИЧА УСЛУБИ

Жиззах туманидаги Ш. Рашидов номли жамоа хўжалигидаги ариқдан бир номаълум шахс мурдаси топилди. Ҳуқуқ посбонларининг зийракликларча тутган тадбирлари оқибатида, у 1941 йилда туғилган Гинотулла Гиноятович эканлиги аниқланди. Аниқланишича, у 1993 йилдан Бобур номли мактаб ўқитувчиси Умурзоқ Мустаевнинг уйида молбоқар бўлиб ишлаб келган. Ўлим ҳақ, у вафот этганда Умурзоқ Мустаев, Аҳмад Бурхонов, Баҳром Бўроновлар ва марҳумнинг турмуш ўртоғи Рима Тагудиновлар дафн маросимларини адо этмасдан ариққа ташлаб юборишган экан. Сабаби аниқланмоқда.

ГУМОН ТЎҒРИ БУЛИБ ЧИҚСА-Я?

1994 йил 24 январь соат 20 ларда Андижон шаҳар, Чўлпон шоҳ кўчасида яшовчи, ҳеч қаерда ишламайдиган Абдураҳмон Қодировни номаълум шахс отиб ўлдирган. Ҳодиса юзасидан А. Ж. исмли шахс гумондор тариқасида ушланиб, шаҳар прокуратураси томонидан тергов ишлари олиб борилмоқда.

Маҳамадали ТОШТЕМИРОВ,
республика прокуратураси матбуот маркази ходими.

Келгуси сонда:

- ВАФОЛИ БУЛИШ ОСОНМИ?
- ҚИЗИЛҚУМ БАҒРИДА НИМА ГАП

СУРАТДА: самарқандлик миллий чолғу асбоблари устаси Дилшод Бозоров.
Сураткаш Д. ҒОФУРОВ.

Бош муҳаррир Ғаффор ҲОТАМОВ.

Таҳрир ҳайъати: Одил ЁҚУБОВ, Баҳодир ЖАЛОЛОВ, Ҳалима ХУДОЙБЕРДИЕВА, Абдуқодир ЭРГАШЕВ, Алишер ТЕШАБОЕВ, Муқаддас АБДУСАМАТОВА, Муҳаммад АМИН, Аҳрор АҲМЕДОВ, Рустам БОЙМУҲАММАД, Зайниддин МАМАДАЛИЕВ—Бош муҳаррир ўринбосари, Карим РАҲИМ, Сирожиддин РАУФ, Зайниддин РИХСИЕВ — масъул котиб, Ислом ҲАМРО.

Таъсис этувчи:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ
газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар – 32-54-65; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими – 32-57-93; ижодкор ёшлар – 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик – 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш – 32-53-98; тижорат – 32-58-48; қабулхона – 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг чоршанба ва шанба кунлари чиқади.
Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012. Буюртма Г—799 41426 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 01.00

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Индекс: 64672.

1 2 3 4 5 6